

NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, op 7 december 2017, vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw P.J. Bouvy-Koene, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: de heren F.H.J. von der Assen, mr. drs. C. Bremmer, drs. S.W.C. van den Dool, A.A.L. Eversteijn en J.J. van Eysden, mevrouw drs. E.C. van Herk, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heer E.M.L.H. Maassen, mevrouw A. Okma, de heren M.P.A. van Oostrum, H. Overbosch, R. Riphagen, drs. M.H. Smittenaar (vanaf agendapunt 11), A.A. in 't Veen en R.J.M. Zoetemelk.

Afwezig: de heren ing. P.T. van der Haven en drs. M. van der Meij, mevrouw A.M. Schrijver en de heer J. Smit.

Aanwezige wethouders: de heer mr. D.C.W. Binnendijk, de heer drs. N. Mol en de heer J.C.M. Rasch.

1. Opening

De **voorzitter:** Ik heet iedereen van harte welkom, niet alleen de raadsleden maar ook de mensen op de publieke tribune en de mensen thuis. Ik heb echter van de griffie begrepen dat er een probleem is. De stream van de live uitzending doet het op dit moment niet. Ik wil voorkomen dat nu allerlei twitterberichten verspreid worden door boze mensen die absoluut deze raadsvergadering hadden willen volgen. Dat zijn er velen; daar ga ik van uit, want aan de vooravond van de verkiezingen moet de lokale politiek staan als een huis en moet die buitengewoon interessant zijn voor een heleboel mensen. De stream doet het dus niet. Daar wordt aan gewerkt, maar misschien zijn er pas over een halfuur livebeelden.

We zijn vanavond met een kleinere groep raadsleden. Dat komt door ziekte, onverwachte andere redenen en minder prettige privéomstandigheden, maar ik ben ervan overtuigd dat u het met elkaar weet te redden. Er zijn berichten van verhindering ontvangen van de heer Jan Smit, de heer Marco van der Meij, mevrouw Ans Schrijver,

de heer Peter van der Haven en de heer René Smittenaar. Mocht het zo zijn dat ik vervangen moet worden als voorzitter, zou u dat dan willen doen, mevrouw Lamers?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Natuurlijk.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Vaststellen raadsnotulen van 9 november 2017

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van Ingekomen stukken voor de gemeenteraad 7 december 2017

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje

• *Fietsenstalling*

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Er is de afgelopen periode zichtbaar heel veel bereikt in het dorp. Ik denk aan de Vlietwijk, waar ik vaak doorheen kom, het centrum et cetera, maar er is nog één Voorschoten onwaardige situatie, namelijk de publieke voorziening van de fietsenstalling. Het is eerlijk gezegd eigenlijk nog een zootje. Ik zou het willen typeren met drie O's: onordelijk, onveilig en onwaardig voor Voorschoten. Samengevat: onverantwoord. Een- en andermaal zijn door dit college bepaalde verwachtingen gewekt. Ik citeer wethouder Beimers, op 10 november 2016: "Wij verwachten dat de werkzaamheden in 2017 zullen worden uitgevoerd." Ook wethouder Binnendijk heeft rond deze zomer toegezegd dat eind van het jaar zou worden begonnen met de werkzaamheden, volgens mij onder andere naar aanleiding van vragen van de heer Maassen en zijn hele fractie. De VVD-fractie en ook andere fracties hebben vaak gesproken over de onveiligheid. Unaniem heeft de raad vorig jaar een motie aangenomen. Het is ver genoeg.

Ik kom tot de kern van mijn vraag: kan het college c.q. de wethouder de harde toezegging doen dat in elk geval het eerste halfjaar van 2018 een zichtbaar begin wordt gemaakt met de uitbreiding van de fietsenstalling? En zo niet, waarom dan niet? De subvraag is: wat is nu echt de stand van zaken? Het wordt nu echt tijd.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Ik kan de woorden van de heer Bremmer volstrekt volgen: het station is een raadsbrede ergernis, met name voor de fietsen in Voorschoten. We zijn druk bezig met druk uitoefenen op ProRail, maar 50% van de kosten van de uitbreiding van de fietsenstalling wordt betaald door ProRail en 50% door de provincie. ProRail heeft eerst gewacht totdat de betaling van de provincie binnen was. Dat was deze zomer. Vervolgens heeft ProRail gelijk een vergunning aangevraagd. Die heeft ProRail sinds augustus. De planning was dat de uitbreiding begin december zou kunnen beginnen, maar ProRail heeft het heel druk met de uitbreiding van fietsenstallingen. Ik heb begrepen dat ons station een van de 40 stations is waar zo'n uitbreiding moet plaatsvinden. Omdat wij als gemeente Voorschoten niet hieraan meebetalen, kan ik geen enorme druk uitoefenen, maar we oefenen wel druk uit, want we zijn het met u eens dat de situatie nodig veranderd moet worden.

U wilt een harde toezegging van mij dat dit echt plaatsvindt in het eerste halfjaar van 2018. Ik denk dat dit wel in het eerste halfjaar van 2018 begint, maar een harde toezegging? Wij maken dit niet zelf als gemeente Voorschoten. Het enige wat we kunnen doen, is heel veel druk op ProRail uitoefenen om te starten, maar we doen de opdracht niet uit. Ik ben dus afhankelijk van anderen, maar we zullen maximale druk uitoefenen en we zullen u ook op de hoogte houden van hoe dit verdergaat.

De heer **Bremmer** (CDA): Ik vat dit in elk geval op als een harde toezegging van de wethouder en het college om al het mogelijke te doen om de grootst mogelijke druk uit te oefenen om hiermee te beginnen. We praten hier al vanaf 2005 en 2011 over. In 2016 vroeg de Vereniging tot Behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten al of er snel kon worden begonnen. Het geduld is aan onze kant echt zo goed als op. Ik reken u dat niet persoonlijk aan, maar wel het gemeentebestuur. U moet dus echt alles doen. Onderschat u dit niet; laat ik het zo zeggen.

Wethouder **Binnendijk**: Ik wil nog even benadrukken dat Voorschoten hier niet aan meebetaalt en dat ProRail pas sinds deze zomer de financiën rond heeft, omdat toen de beschikking van de provincie vrijkwam. Ik kan het ProRail, dat dit moet doen, dus niet heel erg kwalijk nemen dat het nog niet klaar is. Als ze nu zouden zijn begonnen, zou dat echt het eerste tijdstip zijn geweest waarop ze hadden kunnen beginnen. Maar u zei in het begin van uw verhaal "ik vat het zo op" en met die opvatting ben ik het helemaal eens.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De wethouder zei dat de raad op de hoogte wordt gehouden van de vorderingen. Dat is in dit dossier helaas al een paar keer eerder gebeurd en we hebben er toch steeds achteraan moeten vragen. Bijvoorbeeld bij de

begrotingsbehandeling in november 2016 is een motie van de SP, de PvdA en GroenLinks unaniem aangenomen. Daarin stond: "voor maart 2017 de raad te informeren over de stand van zaken". Dat is toen niet gebeurd. Daar hebben we ook achteraan moeten vragen. Mijn fractie heeft dat mondeling gedaan, de VVD-fractie heeft dat gedaan, nu doet de CDA-fractie het en volgens mij heeft ook de D66-fractie hiernaar gevraagd. Kan de wethouder de harde toezegging doen dat er voor maart 2018 sowieso informatie naar de raad komt, ook als die informatie is dat er verder nog niets te vertellen is?

Wethouder **Binnendijk**: Dat is geen probleem. U kunt dit natuurlijk ook in elke raadsvergadering in de rondvraag aan de orde stellen. Nee, dat is flauw.

De heer **Maassen** (SP): Dat is een uitdaging; die neem ik aan.

De **voorzitter**: Daar gaan we niet aan beginnen. We zijn zo langzamerhand bezig met een debatje over de fietsenstalling.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik ben het geheel eens met de woorden van de heer Bremmer. Ik heb twee opmerkingen. Ten eerste: toen de autoparkeerplaatsen klaar waren, werd er gebak uitgedeeld. Wij gaan er eigenlijk van uit dat dat ook gebeurt als de fietsparkeerplaatsen klaar zijn. Ten tweede: wij fietsen nogal veel en wij constateren dat er ook bij andere stations een tekort aan parkeerplaatsen voor fietsen is. Het fietsverkeer neemt toe in de hele gemeente en in Zuid-Holland. Misschien is het een goed idee om nog even naar de capaciteitsberekening te kijken.

De **voorzitter**: Dat kan meegenomen worden.

Wethouder **Binnendijk**: Ik meen dat er al naar het fietsen is gekeken en dat het ontwerp en de uitbreiding voldoen aan de capaciteit die nodig is.

De **voorzitter**: Zo zien we maar weer dat op één vraag van de heer Bremmer een aantal andere vragen volgden. Daar gaat dit vragenuurtje ook over.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter, wij zagen zojuist dat de spreektijd van het CDA werd afgetrokken van de spreektijd van de VVD.

De **voorzitter**: Dat zouden we natuurlijk niet willen. Het wordt ongetwijfeld gecompenseerd. Ik denk dat de aandacht nu even bij het online krijgen van de uitzending ligt en dat de spreektijden iets minder aandacht krijgen, maar we maken het goed.

– *Taskforce zwembad*

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Toen ik dinsdag mijn vragen over de taskforce zwembad bij de griffie inleverde, deed ik dat nog met een zekere voorzichtigheid: heeft wethouder Binnendijk nou namens het college een interview in de krant gegeven en klopt dat wel? Inmiddels heb ik diverse berichten gezien en gehoord die mij verontrusten. Zoals bekend zijn het zwembad en de taskforce een gevoelig onderwerp in onze gemeente, niet alleen in de raad maar ook bij de bevolking. Ik heb wethouder Binnendijk horen zeggen dat de taskforce onder voorzitterschap zal staan van een ambtenaar en dat het niet uitgesloten is dat ook naar een andere partij wordt gekeken. Dat zijn allemaal uitspraken die mij wat verontrusten, want bij de begrotingsbehandeling op 9 november is unaniem een motie aangenomen waarin staat geformuleerd dat begin 2018 in de commissie M&S een plan van aanpak zal worden gepresenteerd voor het instellen van een onafhankelijke taskforce zwemmen in Voorschoten, de taak, de samenstelling, de planning en de financiën. Wethouder, u hebt wel gezegd "€ 40.000", maar die hebt u nog niet; die moet de raad nog beschikbaar stellen. Ik ben eigenlijk erg teleurgesteld dat u op deze wijze zo'n voorshot neemt op de discussie die we nog met elkaar moeten voeren, want als u nu allerlei dingen gaat doen die niet gedragen worden in de raad, krijg je op voorhand heel vervelende discussies en dan brengen we een oplossing niet naderbij.

Mijn concrete vraag aan de wethouder is op dit moment dus of hij, zoals door de raad is gevraagd, in de eerstvolgende vergadering van de commissie M&S komt met een volledig plan van aanpak waarover wij in alle openheid kunnen praten, zonder de piketpalen die hij, althans volgens de pers, heeft geslagen. Ik weet wel dat niet alles wat in de krant staat, waar hoeft te zijn, maar daar wil ik ook graag een uitspraak van de wethouder over hebben.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Ik heb ook de stukken gelezen waarin ik geciteerd ben door de pers. Ik ben uitstekend geciteerd door de pers; dat mag ook weleens gezegd worden. In die stukken staat ook niet dat het voorzitterschap van de taskforce naar een ambtenaar gaat. Er staat alleen in dat wij al een projectleider hebben benoemd voor het zwembad. Het lijkt mij eigenlijk alleen maar goed nieuws voor u dat wij als college gewoon vol aan de slag gaan met de voorbereidingen. Ik ben het helemaal met u eens – dat is ook de toezegging die we bij de begrotingsbehandeling aan u hebben gedaan – dat wij in januari met een plan van aanpak naar u toe komen, ook over dingen zoals geld. Daar mag de raad dan van alles over zeggen. De projectleider, die al benoemd is, bereidt dat plan van aanpak voor. Ik denk dus

dat datgene wat de afgelopen week allemaal in de pers is verschenen, eigenlijk allemaal goed nieuws is over de taskforce zwembad en dat wij volledig doen wat wij met u als raad hebben afgesproken. Ik zie het verschil van mening dus niet.

De **voorzitter**: Er is een projectleider die de discussie van straks voor de raad voor bereidt, waarbij de raad nog volledig de vrijheid heeft om met het college van gedachten te wisselen over de zaken die met de taskforce te maken hebben.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik zou het college en de wethouder toch willen verzoeken om, totdat we die discussie hebben gevoerd, zich te onthouden van allerlei uitspraken die verwarring kunnen wekken. Dat geldt bijvoorbeeld voor de uitspraak dat niet is uit te sluiten dat we om moeten gaan kijken naar een andere exploitant. Dat zou kunnen; dat hebben wij ook bij de begrotingsbehandeling niet uitgesloten, maar ik zou dat graag willen zien als een uitkomst van een proces. Ik heb het nog eens nagekeken: een taskforce is "een speciaal comité, gewoonlijk bestaande uit een aantal experts uit het vakgebied. Een taskforce wordt gevormd met een speciaal doel (vaak het onderzoeken en maken van aanbevelingen over een probleem dat breed wordt ervaren)". Nogmaals: probeert u terughoudendheid te betrachten.

Wethouder **Binnendijk**: Wij zijn al enorm terughoudend met betrekking tot dit dossier, simpelweg omdat er ook nog niet zo gek veel te vertellen is. Met betrekking tot de exploitatie staat in de door de gemeenteraad aangenomen motie 049 letterlijk dat alles ter discussie staat bij dit onderwerp, ook met betrekking tot de exploitatie. Als mij dan afgelopen week wordt gevraagd of ik uitsluit dat er een andere exploitant van het zwembad komt, kan ik alleen maar antwoorden dat ik dat niet uitsluit, want ik sluit bij dit onderwerp niets uit. Sterker nog: dat staat met betrekking tot de exploitatie nadrukkelijk vermeld in motie 049; leest u het nog maar eens na. Ik heb dus nog niets nieuws vermeld met betrekking tot de taskforce zwembad.

De heer **Overbosch** (PvdA): Een laatste korte opmerking: een bestuurder en een politicus kan, als hij zo'n vraag krijgt, ook zeggen dat hij geen commentaar heeft en dat hij eerst de discussie in de raad over de taskforce afwacht.

Wethouder **Binnendijk**: Dan moet u misschien iemand anders nemen, want zo zit ik niet in elkaar. Als ik de pers ontmoet, wil ik gewoon vrijelijk kunnen spreken over de dingen waar het college mee bezig is. Wij zijn als college bezig met de taskforce zwembad. Ik heb geen toestemming van de raad nodig om daar vrijelijk over te kunnen spreken. Ik ben daar gewoon mee bezig als bestuurder.

- *Handhaven op parkeren in het centrum*

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Voorzitter. Wij hebben een korte vraag. Mensen melden ons dat het erop lijkt dat er niet meer wordt gehandhaafd, bijvoorbeeld op parkeeroverlast in het centrum. Klopt dit beeld en hoeveel BOA's zijn er momenteel eigenlijk actief?

De voorzitter: U krijgt eigenlijk meteen een dubbelrol, maar het komt allemaal wel goed. Er wordt wel degelijk gehandhaafd in het centrum. Het college erkent dat dit niet op de intensieve manier gebeurt die mensen graag zouden willen zien. Wij herkennen het beeld van de inwoners dus wel, want ook wij zouden best graag willen dat er meer gehandhaafd zou worden en dat er nog meer toezicht gehouden gaat worden. Vanuit de WODV hebben we 5,5 fte aan toezichthouders APV en bijzondere wetten. Die capaciteit moet verdeeld worden tussen Wassenaar en Voorschoten. Daarvan is 3 fte toezicht van Wassenaar. Daarbij horen ook Duinrell en het strand; dat is dus vrij intensief. Er is 0,3 fte marktmeester in Wassenaar en er is 2,2 fte toezicht in Voorschoten. Overigens moet daarbij opgemerkt worden dat thans in de capaciteit van 5,5 fte 1,8 fte vacant is wegens ziekte en wegens een vacature. U zult straks in het jaarbericht toezicht en vergunningverlening ook zien dat er een tekort is. Dat is niet heel groot, maar er is een tekort. Het college is dan ook voornemens om bij de Kadernota met voorstellen te komen om in elk geval die fte's op te vullen of aan te vullen en uit te breiden; dat komt bij de behandeling van dat onderwerp een volgende keer aan de orde in de raad. Dat is een politieke discussie voor later. Nu zijn we echt bezig met proberen om de 5,5 fte die we hebben, weer volledig in te vullen, zodat de capaciteit op het gebied van toezicht en handhaving weer in de optimale sterkte is, maar we hebben nu gewoon te maken met een tekort.

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Dank u wel. Dat bevestigt inderdaad het beeld dat bestaat. We hopen dat de capaciteit weer op het oude niveau terugkomt.

5. Hamerstukken

5.1. Verzamelvoorstel/slotwijziging financiën (raadsregistratienummer Z/17/014604/47986)

De voorzitter: Dit kan gezien worden als de Najaarsnota, zoals dit in andere gemeenten in de terminologie wordt genoemd.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

- 5.2. Normenkader 2017 (raadsregistratienummer 043225);
- 5.3. Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (raadsregistratienummer Z/17/013974/45454);
- 5.4. Aanpassing verordening commissie Planning en Control (raadsregistratienummer Z/17/015190/050258).

Deze voorstellen worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. Raadpleegbrief regionale woonagenda Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z - Z/17/014547)

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Wij waarderen het dat het college de noodzaak onderschrijft om op het gebied van de sociale sector een inhaalslag te maken, gezien de bestaande wachtlijst en de gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning in Voorschoten. Het streven naar minimaal 25% sociale huur bij nieuwbouw zien wij als een stap in de goede richting. Wij erkennen dat de huidige Woonvisie van Voorschoten enige flexibiliteit biedt, in die zin dat na afronding van de drie al geplande ontwikkellocaties de raad voor elk afzonderlijk bouwproject het percentage sociale huurwoningen kan vaststellen. Daarin ligt dus ook de ruimte om invulling te geven aan de regionale woonagenda en aan de tempoversnelling die volgens die agenda nodig is om ervoor te zorgen dat de woningproductie in de regio zo veel mogelijk aansluit bij de behoefte. Graag horen we van het college nog de bevestiging dat dit ook de insteek van Voorschoten zal zijn in het regionale overleg.

De laatste alinea van de zienswijze betreft de bereikbaarheid. Wij zouden graag de bevestiging van het college horen dat we bij bereikbaarheid niet alleen aan auto's moeten denken maar met name ook aan het belang van goed openbaar vervoer en het promoten van de fiets.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De SP vindt de voor Holland Rijnland voorgestelde regionale woonvisie een goede regionale woonvisie, waarmee een aantal in het verleden gemaakte fouten op een goede manier hersteld worden. Belangrijk daarbij is dat Holland Rijnland nu niet kiest voor 15% sociale huur bij nieuwbouw, maar voor 25%. Holland Rijnland geeft ook aan waarom dat nodig is, namelijk omdat bij die oude 15% een deel van de nieuwbouw vergeten was, namelijk de vervangingsvraag.

Daarnaast geeft de woonvisie van Holland Rijnland alle ruimte om bij nieuwbouw extra percentages, minimumpercentages, vast te stellen voor betaalbare koopwo

ningen en voor middeldure huurwoningen. Dat is heel belangrijk. Wij zijn het daarom volstrekt met het college eens dat wij een instemmende brief naar Holland Rijnland kunnen sturen om deze woonvisie aan te nemen. Wij zijn met het college ook van mening dat het verstandig om na maart 2018, in de nieuwe samenstelling van deze gemeenteraad, als onze woonvisie verloopt, ook te bekijken of we een nieuwe woonvisie voor Voorschoten moeten schrijven die aansluit bij de nieuwe manier waarop Holland Rijnland hiertegen aankijkt, die veel beter is en die ervoor zorgt dat je bij een nieuwbouwproject niet alleen sociale huurwoningen en heel dure koopwoningen neerzet, zoals in het Voorsche Park is gebeurd, maar dat je daar veel gedifferentieerder naar kijkt, met voldoende aandacht voor sociale huurwoningen.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. De afgelopen periode heeft de PvdA samen met GroenLinks en de SP al diverse activiteiten ontplooid om dit onderwerp verder met elkaar te bespreken. Inhoudelijk kan ik nu wat korter zijn, want ik sluit me graag aan bij wat de heer Von der Assen en de heer Maassen hebben gezegd. Het is goed om nog eens aan te geven dat in de stukken die vanavond op de agenda staan, heel nadrukkelijk staat dat er in onze gemeente 514 actieve woningzoekenden zijn die gemiddeld 5,2 jaar inschrijftijd nodig hebben. Dat is een probleem waar we met elkaar echt goed naar moeten kijken.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Thans ligt onze visie voor op de visie van de regio over wonen. Ik haal daar enkele punten uit waar wij als VVD-fractie zeer content mee zijn, allereerst het adagium "eerst bewegen, dan bouwen". Om de enorme bouwdruk die uit deze regionale woonvisie spreekt, enigszins te beteugelen, zouden wij zeggen dat we eerst ervoor moeten zorgen dat het aantal files afneemt en dat het openbaar vervoer en fietspaden goed worden aangelegd voordat er heel veel woningen worden gebouwd, want anders heeft het weinig zin.

Het tweede goede punt is dat onze woonvisie voorlopig nog leidend blijft. Daar gaan wij ons de komende jaren nog aan houden. Waarom is die woonvisie leidend? Omdat wij voor Voorschoten een aantal specifieke aanpassingen hebben gemaakt. Wij richten ons namelijk op doorstroming. We zien graag dat het college die doorstroming goed benadrukt in de regio. In Voorschoten hebben we veel last van mensen die scheefwonen. Het moet voor deze mensen aantrekkelijk worden gemaakt om naar een andere woning te gaan, het liefst een koopwoning voor een relatief lage prijs, zodat die mensen daarheen gaan en zodat de ruimte vrijkomt. Dan heb je niet alleen die enorme bouwdruk, waardoor je allerlei rare woonwijken krijgt. Het creëren van doorstroming door het bouwen van woningen waar behoefte aan is, is een belangrijk element in onze woonvisie en dat zien wij ook graag in de regio uitgedragen.

De heer **Maassen** (SP): Ik zie de heer Van den Dool al weglopen, maar ik heb een vraag voor hem. Ik hoorde hem zeggen dat we in Voorschoten enorme last hebben van scheefwonen. Dat zijn zijn woorden en die moet hij maar voor zijn eigen rekening nemen, maar ik zou graag zien dat hij dat met cijfers onderbouwt.

De heer **Van den Dool** (VVD): Daar hebben we het eerder over gehad. We hebben daar geen last van. Misschien is dat een raar woord, maar we hebben gewoon heel veel scheefwoners. Om daar iets aan te doen, moet je specifieke maatregelen nemen. Ik heb daar op dit moment geen cijfers voor nodig. We hebben het hier immers over gehad. Daarom hebben wij de woonvisie vastgesteld zoals die nu is.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb de cijfers wel en we hebben minder goedkope scheefwoners dan het landelijke gemiddelde. Ik zie het probleem dus niet zo.

De heer **Riphagen** (D66): Mevrouw de voorzitter. Ik denk dat we het allemaal heel erg vinden dat de gemiddelde periode dat je ingeschreven moet staan om een huurwoning te krijgen, 5,2 jaar is. Dat betekent dat velen nog veel langer moeten wachten om in aanmerking te komen voor een sociale woning. In de woonvisie zijn drie gebieden aangewezen waar 15% sociale huur en 15% goedkope koopwoningen zijn gedefinieerd. Op zich vinden wij dat een goed vertrekpunt, met als opmerking dat goedkope koopwoningen in de huidige markt dramatisch snel verschuiven. Voor de overige locaties beslist de raad. D66 vindt dat heel goed. Sinds het opstellen van de woonvisie is er wel het een en ander veranderd in de hele markt van wonen. Een van die aspecten heb ik al genoemd: de prijsstijging van de koopwoningen. Een goed functionerende woningmarkt is gebaat bij goede regionale afspraken. D66 juicht het dan ook toe dat er in de RWA voor gekozen is om de achterstanden – die zijn er zeker – in te gaan lopen en het percentage te verhogen naar 25% sociale huur. Dat zegt nog niks over de goedkope koopwoningen. Mogelijk zal daar ook aandacht aan geschonken moeten worden. We zijn het dan ook eens met het versturen van de brief en we hopen dat zo spoedig mogelijk een start gemaakt kan worden met de discussies over de volgende woonvisie van Voorschoten.

Mevrouw **Van Herk** (CDA): Voorzitter. Het CDA Voorschoten vindt het natuurlijk belangrijk dat er veel sociale woningbouw is in het dorp. In januari 2016, toen we dat bespraken, hebben wij aangegeven dat we in een woonverdeelsysteem zitten met Holland Rijnland en dat, als zij 15% bouwen en wij 25%, we een dief zijn van onze eigen portemonnee. Dat hebben we vorig jaar zo aangegeven. Wel zijn wij voor die 15% sociale koop, zodat doorstroming kan plaatsvinden van de goedkopere wonin-

gen, waardoor je ruimte creëert op de woningmarkt. Dat vinden wij nog steeds heel erg belangrijk. Wel voert ook het CDA de discussie over die 25%. Ik kan u dus geruststellen dat we daar in maart 2018 mee aan de slag gaan, maar voor nu zijn wij tevreden met hoe de zienswijze van Voorschoten wordt doorgegeven.

Wethouder Rasch: Voorzitter. Ik heb twee vragen genoteerd, allebei van de heer Von der Assen. De eerste vraag was of de insteek van het college is om de flexibiliteit die in de woonvisie staat, ook te gebruiken om de tempoversnelling te realiseren. Het antwoord daarop ligt eigenlijk bij uzelf, want niet het college maar de raad gaat daarover. In de woonvisie staat immers dat dat per project door deze raad zal worden vastgesteld.

De tweede vraag was of ik met betrekking tot bereikbaarheid niet alleen oog heb voor automobilititeit maar ook voor openbaar vervoer en fietsmobilititeit. Ja, zeker. We hebben daarbij ook nog een instrument dat wij kunnen gebruiken, namelijk de zogenaamde eerste toewijzing. Als gemeente kunnen wij woningen in de sociale sector bij voorkeur toewijzen aan mensen die een economische binding hebben met Voorschoten, waardoor je mensen die eerst met de auto van ver naar Voorschoten kwamen, nu een woning kunt aanbieden waarmee ze op loopafstand van hun werk komen te wonen. Daarmee haal je dus verkeer van de weg af. Dus ja, nieuwe woningen kunnen leiden tot minder mobiliteit. Dat klinkt paradoxaal, maar dat is wel waar.

De heer Von der Assen (GroenLinks): Dank aan de wethouder voor zijn toelichting. Met mijn eerste vraag bedoelde ik natuurlijk: als de raad moet gaan beslissen over nieuwe projecten, doet de raad dat meestal aan de hand van voorstellen van het college. Als het college kan toezeggen dat het in de voorstellen die het aan de raad zal doen, rekening gaat houden met de versnelling waarvan de noodzaak nu algemeen wordt erkend in de regio, ben ik helemaal tevreden.

Wethouder Rasch: Hoewel het college volledig doordrongen is van de noodzaak van de inhaalslag, kunnen we op dit moment niet vooruitlopen op projecten die nog niet in beeld zijn. Die zullen we dus per project moeten beoordelen.

De voorzitter: We kunnen u op dit moment helaas niet echt gelukkig maken, mijnheer Von der Assen.

Is dit voor dit moment voldoende? Ik constateer dat dat zo is. Wij kunnen deze zienswijze dus indienen. U wordt uiteraard op de hoogte gehouden van het vervolg.

7. Verordening tot wijziging van de APV Voorschoten 2010 (raadsregistratienummer Z/17/012563/44452)

De **voorzitter**: Hierbij hebben we in de commissie uitvoerig stilgestaan. Er zijn ter verduidelijking enkele dingen toegevoegd, zoals de was/wordt-lijsten 2015, 2016 en 2017 van de VNG en de juiste teksten die erbij horen, de expliciete teksten zoals die er dan uitzien, ook gebruikmakend van de opmerkingen in de commissievergadering. De aanvulling door met name de fractie van GroenLinks is toegevoegd, evenals de expliciete toelichting naar aanleiding van de vraag over de "40 keer"-regeling, waarbij is aangegeven dat het echt om twee verschillende dingen gaat.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil het college graag danken voor de heldere beantwoording van de vragen die wij in de commissie hebben gesteld. Wij zijn wat dat betreft tevredengesteld.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Wij gaan akkoord met de wijzigingen. We hebben in de commissie gevraagd of deze wijzigingen consequenties hebben voor de 40 feesten in club- en verenigingsgebouwen. Het blijkt dat het vorig jaar aangenomen amendement gewoon staat. We gaan dus akkoord met de wijzigingen.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Ook wij zijn tevreden met de toelichting na de vragen. De was/wordt-tabellen maken het superhelder. We hebben wel een opmerking. Er worden camera's opgehangen. Er moet goed worden bekeken wie die camera's gaat betalen, want dat is eigenlijk een zaak van de politie. We hopen dat de gemeente niet voor de kosten opdraait, maar we kunnen instemmen met het voorstel.

De **voorzitter**: De discussie over de kosten zal een eeuwigdurende blijven, vrees ik, maar dat hangt ook af van de reden waarom die camera's opgehangen of geplaatst zouden moeten worden. Ik hoop ervan verschoond te blijven dat ik bij u moet aankloppen voor een mogelijke bijdrage voor het plaatsen van camera's, omdat we dat hier in Voorschoten gewoon niet nodig hebben.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

8. Tweede wijziging begroting 2017 RDOG (raadsregistratienummer Z/17/014134/50685)

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Wij zijn eraan gewend dat begrotingswijzigingsvoorstellen eerst in de commissie M&S worden besproken. Dat is nu niet het geval.

Dat vinden we apart. Wat we in de brief van de RDOG lezen, maakt ons een beetje bezorgd: een tekort van € 1,7 miljoen door diverse oorzaken. Er wordt voor 8 ton naar de gemeenten uit de Leidse regio gekeken om dit tekort op te vangen. Voor Voorschoten is dat dan € 26.000. Wij hebben daarover een vraag gesteld en wij hebben inmiddels begrepen dat hiervoor geen potje was en dat dit uit een soort algemene post wordt gehaald. Wij willen het college ertoe oproepen om voortaan wel een potje voor dit soort verhogingen in te regelen, want er moet altijd rekening worden gehouden met verhogingen van het salaris van ambtenaren. Verder kunnen we instemmen met het voorstel.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. In de begroting van de RDOG zien we dat het vet van de botten is, dat er een hoog ziekteverzuim is en een zware last. In de zienswijze staat dat Voorschoten er waarde aan hecht dat de RDOG veel energie blijft steken in de afspraken die tot doel hebben om inzicht te behouden in de financiën. Daaraan wordt toegevoegd: "en vooral ook om meer grip op de financiën te krijgen". Deze formulering suggereert dat dat nu niet het geval is. Die indruk hebben wij niet. Daarom hebben wij graag dat dit deel van de zin wordt weggehaald.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik vind het bedrag ook heel erg hoog. Misschien kan de wethouder ook toelichten waarom dit niet, zoals gebruikelijk, eerst in de commissie is behandeld, zodat je daar wat dieper op kunt ingaan. De PvdA maakt zich altijd zorgen over de kwaliteit die de RDOG uiteindelijk kan leveren. Er is de afgelopen jaren ook behoorlijk wat bezuinigd. Mevrouw Lamers zei al dat het vet duidelijk van de botten af is. Ik zou graag van het college een toelichting of een bevestiging willen krijgen dat deze hele aangelegenheid niet ten koste gaat van de kwaliteit.

Wethouder **Mol**: Voorzitter. Ik dank de fracties die gereageerd hebben op de zienswijze zoals we die aan de raad hebben voorgelegd. Ik ga eerst in op de vraag waarom dit niet in de commissie is behandeld. Dat komt omdat de tweede wijzigingsaanvraag vanuit de RDOG daarvoor te laat is binnengekomen. Ik heb dat ook toegelicht in de commissievergadering en ik heb daar ook al aangegeven dat deze wijziging eraan zat te komen, wat het bedrag zou zijn wat we naar alle waarschijnlijkheid extra zouden moeten betalen en waardoor deze kosten worden veroorzaakt. Ik heb toen gerefereerd aan de toelichting die de directeur van de RDOG, de heer De Gouw, hier voor de zomer heeft gegeven op alle wijzigingen die op dit moment plaatsvinden binnen de RDOG. Daar zaten een aantal zaken aan vast, zoals extra investeren in personeel. Een paar oorzaken worden ook genoemd. Een van de belangrijkste oorzaken – daar hebben we toen ook bij stilgestaan – is het inregelen en opvangen

van de aanbevelingen uit het inspectierapport naar aanleiding van Veilig Thuis. We hebben met elkaar de afgelopen jaren gezien – nu ga ik iets heel geks zeggen – dat Veilig Thuis eigenlijk een succes is, dat het aantal meldingen bij Veilig Thuis is gestegen en dat hulpdiensten steeds sneller de weg weten te vinden naar de RDOG en naar Veilig Thuis als meldingsorgaan om misstanden in thuissituaties aan de orde te stellen, maar al die meldingen moeten wel een plekje vinden. Die moeten worden bestudeerd en opgevangen en moeten worden weggezet bij de juiste organisatie. We zien gewoon dat dit een forse extra belasting op de RDOG geeft, maar we weten ook met elkaar dat de RDOG verschrikkelijk belangrijke taken voor ons uitvoert. We zijn dan ook blij dat de RDOG deze maatregelen heeft getroffen om weer een beetje op kracht te komen. Ik kan dan ook melden – dat is niet leuk – dat deze verhoging een structurele aard heeft. Dat staat ook in de stukken, maar laten we alsjeblieft met elkaar hopen dat de RDOG met deze wijziging niet met man en macht maar gewoon op de juiste manier kan waken over onze gezondheidszorg in de volle breedte.

We weten ook dat vorig jaar alle colleges en gemeenteraden ertoe hebben opgeroepen om maatregelen te treffen om meer grip te krijgen op die financiën. Wat betekent dat? Dat we meer inzicht moeten krijgen in de transparantie van de financiën van de RDOG. Ik wilde eigenlijk zeggen: zo laag en zo efficiënt mogelijk, maar het is een beetje gek om dat in dit geval te zeggen, want we willen gewoon dat de RDOG zo goed mogelijk in staat is om zijn taken uit te voeren en dat wij als eigenaar maar ook als klanten van de RDOG goed kunnen beoordelen of het geld aan de juiste middelen wordt besteed. De RDOG heeft daarvoor een programma geïntroduceerd, dat Gezond Geregeld heet, om die rollen goed te kunnen scheiden en inzicht te kunnen geven. Dat vinden we heel belangrijk. Die zin, "Wij vinden dat u grip moet krijgen op de financiën", had ook steviger kunnen zijn, maar we vonden dit voldoende, omdat we met elkaar al goed in de gaten houden dat de RDOG dit volgt.

Het belangrijkste wat de PvdA fractie zei, is dat dit niet ten koste moet gaan van de kwaliteit. Daar heeft de PvdA-fractie gewoon helemaal gelijk in. Wij zitten met z'n allen te bewaken dat de kwaliteit van de RDOG goed moet zijn. Dat kunnen we ook met het nieuwe programma Gezond Geregeld goed in de gaten houden. Ik wil deze zin in de brief wel behouden, zodat de RDOG zich ervan bewust is dat wij veel waardering hebben voor zijn taken. We laten ook geen kans onbenut om dat onder de aandacht te brengen, maar wij vinden het wel belangrijk dat de verantwoording van de taken op een transparante manier gebeurt.

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Ik begrijp de denkwijze, maar de zorg zou dan op z'n minst ook moeten gelden voor bijvoorbeeld het hogere aantal ziektedagen enzo-

voort. De kwaliteit van wat geleverd wordt, staat dus al onder druk. Als u dit zinsdeel laat staan, zou ik dus toevoegen dat ook die kwaliteit moet worden bewaakt.

Wethouder Mol: Ik denk dat dat wel kan en met uw welnemen denk ik dat we misschien ook maar gewoon moeten opnemen dat we veel waardering hebben voor de inzet van de RDOG voor onze gezamenlijke gezondheidszorg. Misschien is het ook weleens goed om dat signaal over te brengen.

De voorzitter: Zullen we de tekst dan aan de hand van dit mondelinge amendement en het accepteren van dit amendement dienovereenkomstig aanpassen en vervolgens verzenden? Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

Het aangepaste en geamendeerde voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

9. Advies aan het Commissariaat voor de Media (CvdM) over de aanwijzing lokale omroep (raadsregistratienummer Z/17/009272/051134)

De voorzitter: We hebben hier in commissieverband al met elkaar over gesproken. Daar is nog geen heldere lijn uit naar voren gekomen. Dat zal vanavond hopelijk wel gaan gebeuren, maar dat is aan u en wij gaan daarover het gesprek aan.

De heer Zoetemelk (CDA): Voorzitter. Ik heb me in de commissievergadering al uitgesproken voor Unity. Dat was niet omdat de ene of de andere partij er ver bovenuit sprong in de presentaties; de presentaties waren uitstekend. Wij hebben een voorkeur voor Unity vanwege onze goede ervaringen. Dat heb ik ook in de commissievergadering uitgesproken. Ik denk dus dat dit een helder standpunt is.

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Voorzitter. Over geen enkel ander agendapunt heeft de fractie van GroenLinks zo vaak overlegd en is zij zo vaak van mening veranderd als over dit agendapunt. Dit is voor ons een ontzettend moeilijke keuze, omdat het verschil niet groot is en omdat we de kwaliteit van beide kandidaten zien. Laat ik het kort houden: het is heel nipt, maar de keus is bij ons gevallen op Sleutelstad.

De heer Eversteijn (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de heer Zoetemelk en het CDA ten aanzien van de keuze die gemaakt is.

De heer Maassen (SP): Voorzitter. Ik vond het wel mooi om te horen dat GroenLinks het moeilijk vond om te kiezen tussen een omroep die groen als kleur heeft en een

omroep die rood als kleur heeft, maar dat geheel terzijde. Ook mijn fractie heeft een heel moeilijke keuze moeten maken, want hoewel wij een rood logo hebben, hebben wij ook groen hoog in het vaandel staan. Wij hebben de afweging gemaakt op basis van de presentaties die wij hebben gehad. Het niveau zit inderdaad dicht bij elkaar. Het sprak ons heel erg aan dat Sleutelstad aangaf meer aandacht aan de verschillende lokale gemeenteraden te willen geven. Aan de andere kant zien we bij Unity de ervaring en zien we ook dat het gewoon goed gaat. Dan zou je je kunnen afvragen waarom je een prima werkend paar schoenen weg zou moeten gooien; sorry, Leendert, dat ik je met een paar schoenen vergelijk. Wij hebben dus een heel moeilijke afweging gemaakt en uiteindelijk hebben wij toch gekozen voor Unity, omdat het op dit moment prima werkt. Je weet niet wat je krijgt als je nu van omroep wisselt, terwijl de huidige omroep prima functioneert. Daarbij geven we Unity wel mee dat we hopen dat we Unity vaker in de raadzaal tegen zullen komen voor het maken van reportages van de verschillende gemeenteraden, dus ook die van ons.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik heb in de commissievergadering al aangegeven dat ook de PvdA dit een moeilijke keuze vindt. Beide omroepen kunnen in elk geval representatief geacht worden. In de commissievergadering heb ik aangegeven dat de PvdA, alles afwegende en ook vanwege de goede ervaringen, kiest voor Unity. Dat zeg ik zonder die schoenen erbij te betrekken.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Naar aanleiding van de commissievergadering heeft de VVD-fractie het hier nog eens goed over gehad, maar wij zijn niet van mening veranderd. Nogmaals, wij vinden beide omroepen absoluut representatief. Wat dat betreft is dit inderdaad een lastige keuze, maar wij hebben bekeken hoe wij in het verleden als gemeente, politiek, inwoners en verenigingen bediend zijn en wij hebben gekeken naar de presentaties in de afgelopen maanden. Bij ons valt het niet naar de kant van Sleutelstad. Een klein advies misschien voor de volgende keer: wij vonden de behandeling zoals die in Leiden formeel heeft plaatsgevonden, iets beter dan hier.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Wij vinden dat beide omroepen goede papieren hebben om uitzendingen te verzorgen en om verslag te doen van de gang van zaken in de Leidse regio. Unity heeft prima werk geleverd. Er werd verslag gedaan van belangrijke items, maar ook de kaarten van Sleutelstad zijn sterk. Ook daar zit een radiomaker aan het roer die al jarenlang actief is in de lokale journalistiek. En wij zijn wel voor een wisseling van de wacht, want wij vinden dat Sleutelstad eruit springt op het punt van werken met vrijwilligers. Dat wil zeggen: een mix van ervaren mensen en studenten journalistiek. Tegelijkertijd geven we ook graag mee dat

het beheren van een grote groep van al dan niet betaalde of onbetaalde journalisten ook een verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Sleutelstad krijgt dus onze steun, met de nadrukkelijke boodschap dat er ook met zoveel medewerkers oog moet zijn voor een soort personeelsbeleid, training van personeel om kritisch verslag te doen en invoering van iets wat op bedrijfsvoering lijkt.

Wethouder Mol: Voorzitter. Ik vind het wat ingewikkeld om te reageren. Ik ben in de commissievergadering al vrij transparant en neutraal geweest over de randvoorwaarden bij deze besluitvorming. We hebben dat in de openbaarheid gedaan. Ik begrijp dus niet helemaal waar de VVD op duidt met de opmerking dat ze de behandeling in Leiden beter vond, maar volgens mij heeft dit verder geen effect meer op de besluitvorming. Volgens mij is het eigenlijk aan u, als voorzitter van de raad, om kaas te maken van wat de verschillende fracties hebben gezegd.

De voorzitter: Ja, maak er eens even een lekkere fondue van, zullen we maar zeggen. Er zijn acht stemmen voor Unity en zes voor Sleutelstad. Dat is nog steeds heel erg in evenwicht met elkaar. De vraag is wat de raad daarmee wil doen. Zegt de raad: dit is democratisch besloten en de meerderheid wint? Of wil de raad geen eensluidend advies geven? In dit geval is het echt uw feestje. Dat heeft het college ook van tevoren zo aangekondigd. Het college spreekt geen voorkeur uit. Het is aan de raad om hier echt met elkaar een duidelijke voorkeur uit te spreken, het liefst met een grote mate van eensgezindheid. Die ontbreekt nu. Dat is de enige conclusie die ik in dezen kan trekken.

De heer Overbosch (PvdA): Het zou misschien helpen als de wethouder nog even kan aangeven wat de verschillen zijn als de raad besluit om een verdeeld advies te geven ten opzichte van één advies van de gemeenteraad van Voorschoten.

Wethouder Mol: Volgens mij gaat het er bij een verdeeld advies meer om dat verschillende gemeenten in een bepaalde regio verschillend besluiten, want we nemen hier zo vaak besluiten met een meerderheid tegenover een minderheid. Dan geldt dat besluit uiteindelijk toch als een besluit namens deze gemeenteraad. Er wordt dan altijd gerefereerd aan een besluit van deze gemeenteraad, maar ik kijk snel naar de ambtelijke bijstand om te zien of ik iets heel gek zeg. Dat is niet het geval.

De voorzitter: Wilt u even overleggen met elkaar of wilt u dit als advies aan het Commissariaat geven? Dat kan; dan is dat na de beraadslaging in de raad het advies, waarbij er een verschil van twee stemmen is. Dan moet het Commissariaat vervolgens maar iets daarvan maken. Ik kijk naar de ambtelijke bijstand.

Mevrouw **Willems**: Als nu geen voorkeur wordt uitgesproken, zou het zo kunnen zijn – dat is het meest waarschijnlijk – dat het Commissariaat zegt dat wij als regio met Leiden en de andere gemeenten nog steeds als een geheel worden gezien. Dan kijken ze naar de voorkeur die wel gegeven is door een andere gemeente. Dat is bijvoorbeeld ook de vorige keer gebeurd. Toen gaven de andere gemeenten geen voorkeur aan. Voorschoten gaf Unity aan. Toen heeft het Commissariaat gevolgd dat Unity de omroep zou worden. Dat is dus het meest waarschijnlijke, maar je kunt nooit zeggen wat het Commissariaat precies gaat doen. Als wij bijvoorbeeld Unity zouden zeggen en als Leiden Sleutelstad zegt, kan het Commissariaat de regio ook splitsen, maar dat is echt aan het Commissariaat.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Dit verbaast mij eigenlijk een beetje, want we zitten niet meer in een commissievergadering. We zitten in een besluitvormende vergadering en volgens mij is er gewoon een meerderheid voor Unity. Dat is dan het standpunt van de raad. Ik vind dit een beetje een vreemde discussie, want dan zou je bij alle besluiten die wij straks gaan nemen, aan de raad moeten gaan vragen of we het nog een keer willen heroverwegen omdat er geen meerderheid is of omdat er wel een meerderheid is. Dat is een beetje vreemd. Ik vind gewoon dat er een besluit genomen moet worden en dat dat dan het besluit is van de raad van de gemeente Voorschoten. Anders krijgen we een heel rare situatie.

De **voorzitter**: Dat was ook mijn oproep. Er is een nipt verschil. Als het 14-1 was ... Het ligt heel dicht bij elkaar. Er is heel intensief met elkaar over gesproken. Je hoort van de verschillende fracties hoe intensief binnen de fracties is nagedacht over dit besluit. Dat gebeurt bij alle onderwerpen; daar hebt u natuurlijk helemaal gelijk in. Als de raad zegt dat het 8-6 is en dat het dus klaar is, is dat prima. Mijn zegen hebt u, hoor. Dan gaat dat gewoon in het advies naar het Commissariaat.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dat is waarom Leiden het juist in beslotenheid heeft gedaan, om dit te voorkomen, dus om te voorkomen dat naar buiten komt hoe de stemverhoudingen lagen. Nu lijkt het alsof de hele gemeenteraad van Leiden voor Sleutelstad was. Dat was misschien niet zo; dat kan ik niet zeggen, want dat is in beslotenheid besproken. Het punt is: als wij dat hadden gedaan, waren we tot de conclusie gekomen dat we voor Unity zouden gaan. Dan hadden we voor unanimititeit gekozen, omdat het een raadsbesluit is voor Unity. Nu gaan we discussie voeren omdat er een nipte meerderheid is. Ik vind dit eigenlijk een commissiediscussie en niet meer een raadsdiscussie.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik ben het, even nadenkend en luisterend naar de heer Zoetemelk, eigenlijk wel met de heer Zoetemelk eens.

De heer **Van den Dool** (VVD): De heer Zoetemelk legde uit waarom ik die opmerking maakte als advies om de procedure van Leiden te volgen. Dan lever je misschien iets aan openbaarheid in, maar je komt dan op een betere manier naar voren. Maar ook ik zou zeggen dat de meerderheid beslist. Dan mag u de stemverhouding erbij noemen; dat maakt me niet uit.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Het is duidelijk dat er verschillen van inzicht zijn. We hebben op dit moment een keuze te maken. Ik denk dat we er goed aan doen om die keuze dan nu te maken.

Mevrouw **Okma** (D66): Ook wij vinden dat de meerderheid van stemmen ook in dit geval moet gelden. Daar kunnen wij ook heel goed mee leven, want wij zijn ook heel tevreden over Unity. De bal rolt dan die kant op.

De **voorzitter**: De bal rolt de andere kant op. Volgens mij heeft de raad met 8 tegen 6 stemmen besloten om te kiezen voor Unity en om die aanbeveling te doen aan het Commissariaat.

Aldus wordt besloten.

10. Belastingverordeningen 2018 (raadsregistratienummer Z/17/013966/45553)

De **voorzitter**: De raad besluit tot vaststelling van de Belastingverordeningen op basis waarvan in 2018 de belasting wordt geheven.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb in de commissievergadering nog even aandacht gevraagd voor de leges voor het verhuren van een woning onder de Leegstandswet. Ik begreep uit de beantwoording dat dat de afgelopen jaren niet is gebeurd. Het is dus niet een heel groot punt, maar uit de beantwoording bleek wel dat wij in Voorschoten die leges baseren op een percentage van de WOZ-waarde en dat dat niet verplicht is maar een keuze is. Er valt iets voor die keuze te zeggen, omdat je bij een heel klein huisje misschien een ander soort leges zou hebben dan bij een heel grote dure woning. Aan de andere kant is het werk dat voor het verstrekken van die leges moet worden gedaan, natuurlijk wel hetzelfde. Dat verklaart waarschijnlijk ook waarom wij in Voorschoten bij deze leges een kostendekkendheid van 19% hadden toen we in 2016 wel twee vergunningen moesten verstrekken. Het is

geen groot punt, maar ik zou het college willen vragen of het voor 2019, dus bij de volgende begrotingsbehandeling, mogelijk is om nog even te overwegen of dit de beste manier is om met deze leges om te gaan en om dat mee te nemen met de vraag die de raad toch al heeft gesteld over de kostendekkendheid van de leges en de nota die daarover kan komen.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Qua leges is het natuurlijk altijd prettig als je een bepaalde ondergrond hebt waarop je dingen kunt berekenen, zoals een bouwsom of een WOZ-waarde, maar ik kan natuurlijk geen enkel bezwaar hebben tegen het verzoek van de heer Maassen om daar komend jaar nog eens over na te denken, om dat nog eens te funderen en misschien ook om even te bekijken hoe andere gemeenten dit doen. Dat zullen we dus doen.

De **voorzitter**: Dan kunnen we gaan besluiten, met inachtneming van de aanvulling en de toezegging van de wethouder.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

11. Tweede evaluatie van het Plan van Aanpak Arbeidsmarktoffensief 2015–2018 (raadsregistratienummer Z/17/013886/044392)

De **voorzitter**: U wordt gevraagd om in te stemmen met de analyse BUIG en de maatregelen van 2017 en om de maatregelen aan te passen op basis van de analyse uit de evaluatie.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Wij hebben kennisgenomen van de tweede evaluatie van het plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief 2015–2018. Het ziet er in zoverre goed uit dat we een helder beeld hebben gekregen. Er zijn mooie resultaten behaald om mensen aan het werk te helpen, ook in Voorschoten. Dat is belangrijk, want daar gaat het natuurlijk ook om. De economie trekt aan, maar natuurlijk zijn ook de inspanningen van de gemeenten daar debet aan. We hadden de vraag of de gemeente zich nu wel of niet 100% inzet voor jongeren zonder startkwalificatie. We zijn blij met het antwoord dat dat zo is. Ook stelden we een paar keer een vraag over Wajongers. We hebben in Voorschoten 200 Wajongers. Het is ons eigenlijk niet duidelijk welk speciaal beleid de gemeente heeft om deze jongeren aan het werk te helpen, zeker omdat er is aangekondigd dat ze zullen worden gekort op hun uitkering als zij niet snel aan de slag komen. Dat is natuurlijk zuur, ook als werkgevers in deze regio daar niet aan mee zouden willen werken. We horen graag van de wethouder hoe dat zit.

Wat de inzet op de handhaving betreft: het is natuurlijk goed dat er controle is, maar we geloven wel meer in het verleiden van mensen om actief te worden. We hopen dus ook dat de gemeente daar vooral op in blijft zetten. We hebben ook gepleit voor meer maatwerk, met name voor 50-plussers maar ook voor de groep aan de onderkant van de arbeidsmarkt, die juist is toegenomen. We horen ook graag wat de wethouder voor deze groep nog in petto heeft. Voor het overige kunnen we instemmen.

De heer **In 't Veen** (VVD): Voorzitter. We hebben dit de vorige keer uitgebreid besproken. Van onze kant was er ook een positief persbericht. Ons standpunt is wel helder. Daar wil ik het bij laten.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik ga bij dit belangrijke onderwerp toch nog even staan, hoewel we dit in de commissie uitvoerig hebben behandeld. Ik vind het belangrijk om hier te herhalen dat wij als PvdA in 2014 een motie hebben ingediend om dit plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief te maken. Die motie is unaniem aangenomen. In de commissie heb ik namens de PvdA al gezegd dat wij, kijkend naar de afgelopen jaren en ook naar de evaluaties die nu voorliggen, daar heel positief over zijn. Ik wil ook in de raad nog aangeven dat de PvdA vindt dat de wethouder, pratend over de komende jaren en de gestelde vragen beantwoordend, heel duidelijk heeft aangegeven dat we nu te maken hebben met een ander bestand, dat het college en de ambtelijke organisatie daar goed op proberen in te spelen en dat het bestand waarmee we nu te maken hebben, bestaat uit 50-plussers, langdurig werkloze mensen, mensen die in een sociaal isolement verkeren maar ook niet-westerse mensen. Wij hebben daar alle vertrouwen in en wij gaan graag akkoord met dit voorstel.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Mijn fractie heeft tijdens de commissiebehandeling een aantal kritische vragen gesteld. Wij vinden het natuurlijk goed dat er een Arbeidsmarktoffensief is. In totaliteit hebben wij ook wel waardering voor de manier waarop het heeft uitgepakt. Het is altijd moeilijk om bij dit soort maatregelen in te schatten in hoeverre het daadwerkelijk het een gevolg is van beleid dat de arbeidsmarkt in Voorschoten is aangetrokken en dat minder mensen thuis zitten en in hoeverre dat een conjunctureel gevolg is van het aantrekken van de economie.

Wij hebben in de commissie nog een discussie met de wethouder gehad over de manier waarop moet worden omgegaan met mensen die al heel lang in de bijstand zitten en ook weleens in problemen zitten en over hoe daarop gereageerd wordt.

Mijn fractie is voorstander van minder stringente controle hierop en van een meer regelluwe bijstand. Dat zien we hier helaas niet terug, maar we zien ook dat dat door de politieke verhoudingen hier niet direct gaat gebeuren; misschien na de verkiezingen? Voor ons is dit in ieder geval een belangrijk punt.

Ook een belangrijk punt is de motie van GroenLinks en de PvdA. Daarin wordt voorgesteld om via een brief kenbaar te maken dat er problemen zijn met de verandering van loonkostensubsidie naar loonkostendispensatie. Wij zien dit ook als een groot probleem. In de versie van de motie die ik nu in het iBabs-systeem zie, staat het nog niet, maar mijn fractie heeft zich bij de indieners van deze motie aangesloten en zou graag willen worden gezien als mede-indiener van de motie.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij kunnen instemmen met de inmiddels gesproken woorden. Het is natuurlijk niet direct meetbaar wat het effect is geweest van de financiële injectie die ONS Voorschoten op dit punt heeft geleverd – ik moet zeggen: Voorschoten; neem me niet kwalijk – maar het is wel een aanzet geweest. Die aanzet reflecteert nu op de inzet. Het gaat goed met Voorschoten. We zien ook dat het uiteindelijk goed komt. ONS Voorschoten heeft indertijd ernstige twijfels gehad over de financiële injectie die nodig was. Het was ook best heel veel geld dat we uiteindelijk hebben besteed, maar het dreigt goed te komen. Wij hebben dus vertrouwen in hetgeen is gesteld.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ook wij hebben hier uitgebreid over gesproken in de commissie. We hebben toen gewezen op het verschil tussen oorzakelijk verband en correlatie met betrekking tot het feit dat meer mensen uitstromen naar een baan. We hebben ook gezegd dat we absoluut niet tegen handhaving zijn. Integendeel, maar te strenge handhaving blijkt contraproductief te werken. Mensen raken in de stress, verliezen het overzicht en komen dan juist niet in hun kracht of dichter bij een baan te staan. Dat is de reden waarom veel gemeenten hun beleid toch aan het veranderen zijn. We hebben ook gezegd dat verduurzaming wat ons betreft hand in hand was gegaan met het creëren van banen. We hebben dus veel kritische aantekeningen, maar we zien ook een evaluatie die heel grondig is gebeurd en we zien ook dat deze keuze nu eenmaal is gemaakt door de raad. We hebben hier al heel veel discussie over gehad. De vraag is nu of wij teniet gaan doen wat tot nu toe is gebeurd; dat is eigenlijk het punt. Ook al hadden we het graag anders gezien, het lijkt ons dus niet verstandig om op dit moment niet akkoord te gaan met het voortzetten van dit beleid. We hopen – dat heeft de heer Maassen ook al gezegd – dat in de toekomst andere accenten gelegd gaan worden, net als in de rest van het land steeds meer gebeurt.

De bezuiniging op de mensen met een arbeidsbeperking werkt ook zeer contraproductief. Daar wordt nu een gesprek over gevoerd; nu vindt de discussie plaats. Laten we nu dan ook meedoen aan dat gesprek en laten we kenbaar maken dat wij het er niet mee eens zijn en dat dit zeer contraproductief uitwerkt op het Arbeidsmarktoffensief van Voorschoten. De motie luidt:

"Motie 053.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 7 december 2017,

overwegende dat de landelijke korting van 30% (de door het kabinet voorgestelde loonkostendispensatie in plaats van de loonkostensubsidie) op de lonen van mensen met een arbeidsbeperking contraproductief zal zijn voor het Voorschotense Arbeidsmarktoffensief;

verzoekt het college:

- via een brief aan het kabinet kenbaar te maken dat genoemde korting contraproductief is voor het Voorschotense Arbeidsmarktoffensief en dat het gemeentebestuur protesteert tegen deze korting;*
- in het afgeven van dit signaal samenwerking te zoeken met andere gemeenten,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij hebben in de commissie inderdaad al uitgebreid over dit stuk gesproken. We zijn blij met de stukken, die goed leesbaar zijn. Wat we doen en wat we laten, staat er ook keurig in. Meer mensen doen mee in Voorschoten. De resultaten mogen er zijn. De inkomsten van de BUIG naderen de uitgaven met € 3.000. Daar zijn wij blij mee. Dat verdient een compliment.

De **voorzitter**: Intussen is ook de heer Smittenaar aanwezig. Mag ik daaruit concluderen dat het meevalt?

De heer **Smittenaar** (VVD): Ja, het is gelukkig meegevallen. Ze is op het fietspad geschept door een automobilist, die afsloeg en haar niet gezien had. Hij is gelukkig nog net gestopt voordat hij over haar heen zou rijden, maar het onderbeen was ver-

draaid. Het zag er in het begin dus niet zo mooi uit, maar het bleek achteraf gelukkig mee te vallen.

De **voorzitter**: Gelukkig. Fijn dat u erbij kunt zijn en heel veel sterkte en beterschap voor uw dochter.

Wethouder **Mol**: Voorzitter. Ik ben blij dat het in ieder geval meevalt; dat is mooi.

Dank voor de bijdragen vanuit alle fracties en de uitgesproken complimenten en waardering, niet alleen voor het resultaat maar voor de hele grondige analyse. Ik denk dat ik namens u allen de complimenten daarvoor kan geven aan de medewerkers van onze afdeling Werk en Inkomen, die wij delen met de gemeente Leidschendam-Voorburg en die in Leidschendam-Voorburg gehuisvest is. Hier is erg veel goed werk geleverd.

Wat ook mooi is, is dat we in de commissievergadering een uitgebreide discussie en een goede dialoog hierover hebben gehad. Op basis van die dialoog hebben we gezien dat het noodzakelijk is om nog een wijziging in het stuk aan te brengen. Dank aan mevrouw Okma, die ons daarop heeft gewezen. Ik zou haar ook nog even de suggestie willen doen om op de website van de gemeente Voorschoten te zoeken naar het plan van aanpak Jeugdwerkgelegenheid. Daar ziet u in een heel mooie infographic alle acties die wij inzetten om jongeren weer aan het werk te krijgen.

Ik doe even een paar technische dingen en dan maak ik een koppeling naar het algemene verhaal. Ik volg de volgorde van de inbrengen. Mevrouw Okma vroeg of er extra aandacht is voor mensen vanuit de Wajong en hoe het zit met 50-plussers. De begeleiding van Wajongers vindt plaats vanuit het UWV. Ook voor 50-plussers zonder werk vindt de begeleiding plaats vanuit het UWV, dat daar ook geld voor krijgt. Maar ik hoop dat ik het signaal van mevrouw Okma zo mag vertalen: is er nu binnen het Arbeidsmarktoffensief ook aandacht voor de bijzondere groepen, de groepen met een grotere afstand, de mensen die we niet makkelijk naar de arbeidsmarkt kunnen begeleiden, waar meer begeleiding en meer aandacht voor nodig zijn. Ja, die aandacht is er. Dat is ook onze uitdaging voor de komende jaren. De afgelopen jaren hebben we er heel erg op ingezet om – laat ik het maar even oneerbiedig zeggen – de voorkant van het bestand goed en snel aan het werk te krijgen. Nu moeten we ook extra aandacht geven aan de mensen die wat extra begeleiding nodig hebben. Een heel belangrijke groep die niet met name is genoemd in de extra inzet voor komend jaar, is de groep van de mensen van niet-westerse afkomst ofwel de grote groep statushouders die we de afgelopen jaren hebben mogen ontvangen. Die

groep is net zo divers is als onze eigen samenleving: mensen die hoogopgeleid binnenkomen en mensen die laagopgeleid binnenkomen, maar het zijn allemaal mensen die we met wat extra hulp een plekje op de arbeidsmarkt willen geven. Dat kan zijn met extra scholing tussen de situatie waarin zij nu zitten en een plekje op de arbeidsmarkt of met extra scholing op de werkvloer. Het kan ook in de vorm van taalondersteuning. U moet ook weten dat heel veel werkgevers op dit moment daarmee experimenteren, want er is best wel veel krapte op de arbeidsmarkt. Vorige week hoorde ik een heel mooi voorbeeld van een transporteur, die nu in zijn magazijn ook werkt met plaatjes om zo veel mogelijk mensen uit verschillende culturele achtergronden toch zo goed mogelijk wegwijs te laten zijn op de werkvloer. Wij proberen daar ook vanuit onze inzet heel veel op in te zetten, zodat we zo goed mogelijk maatwerk kunnen leveren voor al die groepen die extra aandacht behoeven. Daarvoor hebben onze accountmanagers en adviseurs bij Werk en Inkomen zichzelf nu gesplitst in drie groepen voor drie specifieke aandachtsgroepen; daar heb ik de vorige keer al heel veel over verteld.

Ik merk dat ik de heel uitgebreide beantwoording vanuit de commissievergadering weer ga doen. Dat moet ik niet doen, maar ik kan hier gewoon met heel veel passie over praten. Eigenlijk ben ik daarmee ook al ingegaan op waar de PvdA om vroeg voor de komende jaren. We zien het bestand veranderen en we zien ook dat er andere aandacht voor de mensen nodig is. Ik hoop dat ik daar goed op ben ingegaan. De PvdA sprak ook over het grote belang van mensen uit een sociaal isolement en stress halen. Dat is ook voor ons heel belangrijk.

Ik wil ook even ingaan op het puntje van de handhaving. Daar is in de commissievergadering vrij uitgebreid over gesproken. Wij hebben toen aangegeven dat er grof gezegd twee groepen mensen zijn die frauderen. Er zijn mensen die bewust frauderen en die heel bewust proberen in aanmerking te komen voor een uitkering. Er is ook een groep van mensen die onbewust frauderen en die niet doorhebben dat zij een foutje maken. Dat kan, omdat ze gewoon niet goed weten hoe ze de formulieren moeten invullen, maar het kan ook gebeuren omdat je, als je zonder werk zit, vaak in een negatieve spiraal, een sociaal isolement en een stresssituatie terecht komt. Soms gaan mensen onbewust de fout in. We houden daar in ons werkproces heel uitgebreid rekening mee. We kijken heel goed hoe het komt dat iemand in problemen is gekomen, want het kan natuurlijk nooit zo zijn dat iemand door handhaving uiteindelijk in een nog groter isolement en zonder inkomen komt te zitten. Daar proberen we ook in onze werkwijze dus zo veel mogelijk rekening mee te houden. Ook uit de beantwoording van de technische vragen over de wijziging van de Verordening op de Participatiewet, waarbij ook werd gesproken over het rapport van

de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, blijkt dat wij in de wijze waarop wij omgaan met mensen en waarop wij mensen benaderen, proberen om zo goed mogelijk in te schatten hoe het komt dat zij in problemen zijn gekomen, hoe we dat gaan voorkomen, hoe we ervoor gaan zorgen dat zij weer volwaardig kunnen meedoen in de samenleving en op welke manier wij dat ook mogelijk vinden. Persoonlijk – ik hoop dat zo veel mogelijk partijen ons als college daarin steunen – zou ik verder niets willen wijzigen in de wijze waarop wij handhaven, omdat wij daarin al voldoende oog hebben voor alle bijzondere groepen.

Ik heb zo al een bruggetje gemaakt naar de fractie van de SP, die ook inging op de totaliteit van het beleid en die ook over de handhaving sprak. Ik ontdek een technische lacune met betrekking tot de fractie van ONS Voorschoten: wij hebben uw financiële impuls en injectie aan het Arbeidsmarktoffensief namelijk niet ontvangen, maar daar staan wij altijd voor open en we waarderen het zeer dat u vanuit uw fractie hieraan een injectie wilt geven.

Ook de fractie van GroenLinks sprak over de strengere handhaving. Ik hoop heel erg dat ik uw twijfels heb kunnen wegnemen doordat we op een zo humaan mogelijke manier hiermee omgaan. Het mag natuurlijk nooit zo zijn dat de regels die wij hebben en die wij handhaven, contraproductief werken.

Het is mooi dat de CDA-fractie heel blij reageert op het totaalpakket dat wij hierbij presenteren. Ik wil nog wel een belangrijke opmerking maken. Het kan best zo zijn dat volgend jaar de verdeelsystematiek van de landelijke BUIG-gelden die wij ontvangen, verandert. We weten dat die verandert. Het kan zomaar zijn dat wij door die verandering van die systematiek volgend jaar alsnog te maken krijgen met een tekort. Daar houden we in de begroting al rekening mee.

De voorzitter: Durf na dit enthousiasme maar eens te zeggen dat je dit niets vindt! Zonder gekheid: de wethouder heeft dit met passie nogmaals onder de aandacht gebracht.

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Voorzitter. Dat enthousiasme siert de wethouder. Wat bij ons wat twijfel oproept, is de ingeboekte opbrengst van de handhaving. Wat is nu belangrijker: die opbrengst of het humane beleid? We gaan dat zien en we gaan ook bekijken wat er in de rest van het land gebeurt.

Ik vergat in de eerste termijn een stukje over de garantiebannen, waar we het ook over hebben gehad. Het klopt dat de gemeenten geen formele rol hebben in toe-

zicht of handhaving, maar hoe trekken gemeenten binnen de arbeidsmarktregio gezamenlijk op voor die garantiebanen? Wordt daarbij ook verwezen naar de afspraken om bedrijven te motiveren om mensen met een beperking aan te nemen? En wat doet de gemeente Voorschoten hier zelf aan? Ik zie nog veel meer enthousiasme; ik wacht dus met spanning op de beantwoording.

Wethouder Mol: Dit is een mooie. Ik zou eigenlijk alle raadsleden willen oproepen om zo veel mogelijk bijeenkomsten bij te wonen die wij over dit onderwerp organiseren. Misschien kunt u zich nog herinneren dat in het Gezondheidscentrum van de heer Reza Farsi in Allemansgeest de man die zich landelijk hard heeft gemaakt voor de garantiebanen en de 100.000-banenafpraak – ik ben heel even zijn naam vergeten, maar hij woont in Voorschoten – een hartstochtelijk betoog hield dat het ontzettend mooi zou zijn als de overheid – dus gemeenten en provincie – maar ook het onderwijs en het bedrijfsleven zo hard mogelijk werken aan het behalen van het quotum. Misschien is het heel goed om te melden dat de quotumondergrens voor ons 9,5 garantiebanen is en dat wij als WODV op 21 zitten. Wij hebben het quotum dus gehaald. Dat zijn zowel mensen die we in dienst hebben als inhuur, want "practice what you preach" is altijd belangrijk. Dat ga ik op een ander moment nog eens voor mijn voeten krijgen; dat voel ik nu al aankomen! Het is niet zo dat wij hier actief op wijzen, maar wij proberen, ook vanuit het WerkgeversServicepunt, wel zo veel mogelijk het heel grote belang van het creëren van ruimte door werkgevers voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt goed voor het voetlicht te brengen.

De voorzitter: Er is een motie ingediend, motie 053 van GroenLinks, de PvdA en de SP. Ik heb begrepen dat die motie ook wordt ondersteund door D66. Ik constateer dat die motie wordt gehandhaafd. Daar stemmen wij straks over.

Wethouder Mol: Ik zou daar graag op willen reageren, want we hebben dit ook in de commissievergadering met elkaar besproken. Daar heb ik namens het college aangegeven: laten we alsjeblieft nog even wachten op waar het kabinet mee gaat komen. Ik weet niet of uzelf naar het regeerakkoord van het CDA, de VVD, de ChristenUnie en D66 heeft gekeken. Daarin staat een heel pakket andere maatregelen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo veel mogelijk naar een baan te begeleiden, ook met extra impulsen op het gebied van onderwijs. De motie komt nog in stemming, maar ik zou heel graag in overweging willen geven om ons nog even de tijd te geven om dit goed te bestuderen. De VNG zit hier ook bovenop en wil ook kijken wat het pakket van maatregelen is waarmee uiteindelijk landelijk gekomen gaat worden. Misschien mag ik een soort tussenoplossing bieden. Wij zijn ook wel benieuwd hoe de uitwerking van deze maatregelen eruitziet. Omdat we de afgelo-

pen jaren heel erg hard hebben gewerkt aan het zo goed mogelijk inregelen van wat bedacht is om mensen naar de arbeidsmarkt te begeleiden, zou ik namens de gemeente Voorschoten richting de VNG willen communiceren dat we de afgelopen jaren ontzettend hard hebben gewerkt om alle bijzondere vormen van begeleiding en ondersteuning een plekje te laten vinden. We zien ook dat dat vruchten afwerpt. Dat willen we eigenlijk ook onder de aandacht brengen van het kabinet. Wij delen het standpunt dat werken moet lonen. We zien bepaalde effecten waar we nieuwsgierig naar zijn, maar we zien ook dat het kabinet een bezuinigingsopgave heeft. Eigenlijk willen we zo veel mogelijk aansluiten bij wat de VNG hiervoor doet, maar landelijk willen we wel onder de aandacht brengen dat we nu al heel hard aan het werk zijn om hier zo veel mogelijk mee te doen en dus heel benieuwd zijn hoe dit uitpakt.

De **voorzitter**: Met andere woorden: u verzoekt de indieners eigenlijk om de motie aan te houden totdat helder is wat de positie van de VNG in dezen is en totdat het kabinet daarop heeft gereageerd.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter, mag ik even een schorsing?

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een schorsing.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik spreek namens de fracties van de SP, de PvdA en D66 en natuurlijk onze eigen fractie. Namens ons allen zeg ik dat wij blij zijn met het compromis van de wethouder en dat we de motie aanhouden en die ontwikkelingen even aankijken.

De **voorzitter**: Dank. Daarmee is de wethouder een gelukkig mens. Hij mag weer gaan zitten. De motie wordt dus aangehouden in afwachting van de dingen die gaan komen vanuit de verdere onderhandelingen en de besluitvorming die door het kabinet en de VNG verder met ons zal worden gedeeld.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

12. Startnotitie bestemmingsplan Noortveer (raadsregistratienummer Z/17/013070/42541)

De **voorzitter**: Hierover zijn twee amendementen en twee moties aangekondigd, maar we gaan eerst nog even de discussie met elkaar voeren.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. Voor ons ligt ter vaststelling de startnotitie bestemmingsplan Noortveer. Dit is de locatie waarvan de vorige verantwoordelijke wethouder heeft gezegd: "We gaan onze uiterste best doen om die locatie onbebouwd te laten." Ze gebruikte eigenlijk een ander woord, maar dat doet er nu niet toe. Wat er wel toe doet, is dat haar krachtsinspanning kennelijk in rook is opgegaan, want we hebben nu een voorstel om naast Roosenhorst ook aan de andere kant van de Kniplaan een woonwijkje te realiseren. Dat is weliswaar beperkter van oppervlakte maar met extra vierkante meters voor tuinen, parkeerplaatsen en infrastructuur dreigt ook op deze locatie de hoeveelheid te realiseren groen ernstig in het gedrang te komen. Wij hebben hierover schriftelijke vragen gesteld. Over de antwoorden daarop waren we graag in de commissievergadering in discussie gegaan, maar daarvoor kregen we helaas niet voldoende tijd. We hebben toen in plaats daarvan de principiële vraag op tafel gelegd of het niet hoog tijd wordt om het doel van de kassensanering, namelijk het zo groen en open mogelijk houden van de Duivenvoordecorridor, eens op de eerste plaats te zetten. We hebben het college daarom verzocht om een notitie te schrijven vanuit de vraag hoe en waar je nu het beste die 85% hoogwaardig extra groen kunt realiseren in de Duivenvoordecorridor, om vervolgens de bouwplannen daarop af te stemmen. In antwoord op ons verzoek hebben we een toelichting van het college ontvangen die vanavond bij de stukken zit. Ja, wat moet ik nou van dat document zeggen? Het geeft in elk geval geen helder antwoord op onze vragen. Er wordt een soort rookgordijn opgetrokken van maatregelen die al getroffen zijn om het gebied aantrekkelijker en toegankelijker te maken voor de recreatie, maar de notitie gaat bijvoorbeeld helemaal niet in op de vraag waar uit het oogpunt van natuur en landschap de bebouwing het beste zou kunnen worden geconcentreerd. Ecologische aspecten worden slechts terloops, als een soort sluitpost, genoemd.

Mijn fractie vindt dan ook dat het hoog tijd wordt om wat helderheid te scheppen in deze mist. In de eerste plaats vinden wij het van belang dat de oppervlakte groen van minimaal 85% van het kassenoppervlak conform het bestuursconvenant en het herziene streekplan duidelijk wordt vastgelegd in de startnotitie. We dienen hiertoe een amendement in, dat inmiddels mede-ingediend wordt door de fractie van D66, waarvoor dank. Het amendement luidt:

"Amendement 029.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 december 2017,

gezien het raadsvoorstel Z/17/013070/42541,

overwegende dat:

- de ambitie van gemeente Voorschoten is de Duivenvoordecorridor weer groen en open te maken door middel van sanering glastuinbouw, met beperkte woningbouw daarvoor in de plaats;*
- hiertoe een convenant is gesloten tussen Rijk, provincie en de gemeenten Leidschendam-Voorburg en Voorschoten;*
- in dit convenant voor de maximaal te bebouwen oppervlakte wordt verwezen naar de Zevende partiële herziening van het streekplan Zuid-Holland West van 30 januari 2008, waarin is vastgelegd dat minimaal 28 hectare van de 33 hectare te saneren kassenoppervlak zullen worden benut voor het realiseren van het bij het bufferzonekarakter van het gebied passend extra groen;*
- toepassing van dit uitgangspunt op de locatie Noortveer betekent dat op deze locatie minimaal 25.000 m² in plaats van 15.000 m² groen moet worden gerealiseerd;*
- in de startnotitie bestemmingsplan Noortveer de uitgangspunten en kaders voor het bestemmingsplan worden geformuleerd;*
- de specifieke kaders, weergegeven in de startnotitie, bijlage 1 onder 3, in overeenstemming moeten zijn met het convenant en het herziene streekplan;*

Besluit:

- in de startnotitie bestemmingsplan Noortveer, bijlage 1 onder 3, onder het kopje 'Groen' de tekst te wijzigen als volgt:
'Binnen de locatie Noortveer moet minimaal 25.000 m² groen, bestaande uit streekeigen groen, natuur en/of bos en/of grasland, worden gerealiseerd';*
- de in de startnotitie bestemmingsplan Noortveer, bijlage 1 onder 3, onder het kopje 'Woningen' genoemde percentages en oppervlakten dienen overeenkomstig aan te passen."*

Voor de helderheid merk ik op dat we in het tweede deel van het dictum van het amendement de oppervlakte overige beschikbare grond hebben aangepast, maar wat ons betreft mag dat maximum van die 2.000 m² footprint voor de gebouwen ook best lager uitvallen. De uitdaging moet volgens ons zijn om met zo min mogelijk bebouwing het project kostendekkend af te sluiten. Het college weet straks, na verwerving van het resterende kassenterrein, precies wat de kosten voor de ge-

meente zijn. Wij zouden willen voorstellen dat het college de ontwikkelaars plannen laat indienen voor die prijs en degene met het kwalitatief beste plan laat winnen, waarbij het aantal vierkante meters bebouwing ook een beoordelingspunt is: hoe minder, hoe beter. Loslaten en vertrouwen binnen de gestelde kaders; hoe kan ik het nog mooier zeggen?

Samen met de PvdA dienen we ook een motie in, die los moet worden gezien van het amendement. Die motie betreft namelijk vooral het proces en minder de inhoud van de startnotitie. In de motie verzoeken wij het college om zich in de uitwerking van het bestemmingsplan vooral te laten leiden door de ambitie om de Duivenvoordecorridor zo groen en open mogelijk te maken, vervolgens bij het proces zo veel mogelijk openheid te betrachten in de richting van zowel de omwonenden als belanghebbende organisaties, en ten slotte de raad de gelegenheid te geven voor tussentijds overleg met het college na de vaststelling van het stedenbouwkundig plan. We hopen zowel voor het amendement als voor de motie op zo veel mogelijk steun, zowel van het college als van de overige fracties. De motie luidt:

"Motie 052.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 7 december 2017,

gezien het raadsvoorstel: Z/17/013070/42541,

overwegende dat:

- de ambitie van de gemeente Voorschoten is de Duivenvoordecorridor weer groen en open te maken door middel van sanering van glastuinbouw, met beperkte woningbouw daarvoor in de plaats;*
- deze ambitie leidend moet zijn bij de uitwerking van het bestemmingsplan Noortveer;*
- het gewenst is de bebouwing op de locatie Noortveer zoveel mogelijk te concentreren langs de bestaande infrastructuur, i.c. de Kniplaan;*
- het, gezien het belang van de Duivenvoordecorridor voor de gehele Voorschotense gemeenschap, gewenst is zowel de raad als omwonenden en belanghebbende organisaties zo veel mogelijk te betrekken bij de uitwerking van het bestemmingsplan Noortveer;*

verzoekt het college:

- zich bij de opstelling van het conceptbestemmingsplan primair te laten leiden door de ambitie de Duivenvoordecorridor weer groen en open te maken en in overeenstemming hiermee zo veel mogelijk hoogwaardig openbaar groen te realiseren op de locatie Noortveer;
- de maatschappelijke organisaties die zich hebben uitgesproken over de ontwikkeling van de Duivenvoordecorridor alsmede de omwonenden zoveel mogelijk te betrekken bij de uitwerking van het stedenbouwkundig plan en de overige fasen van voorbereiding van het bestemmingsplan;
- een mogelijkheid te creëren voor overleg tussen college en raad in de fase tussen vaststelling van het stedenbouwkundig plan en het vertalen daarvan in het ontwerpbestemmingsplan,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Bremmer** (CDA); Voorzitter. Er is geen dossier waarover wij zo veel en zo intensief hebben gediscussieerd als dit dossier, ook in zijn diverse aspecten. Ik hecht eraan om dat te zeggen, ook in verband met de 85%-15%-verdeling, waarover uitvoerig is gediscussieerd. We hebben daarover in 2016 een brief van de provincie gekregen, waarin stond dat het gemeentebestuur van Voorschoten volledig binnen de kaders opereert. Ik denk dat het niet verkeerd is om dat nog even te memoreren. Ik denk ook niet dat het verkeerd is om te memoreren dat er al ontzettend veel bereikt is, want anders blijft alleen de kritiek hangen. Ik denk dat dat niet de bedoeling kan zijn. Laatstelijk is het bezoekerscentrum bij kasteel Duivenvoorde gerealiseerd. Dat is prachtig en ook het park is prachtig gerealiseerd, evenals de Bollenschuur. Een groot deel van de kassen en bedrijfsgebouwen is gesloopt. Het is veel groener en opener dan het ooit was. Ik denk dat het niet verkeerd is om dat bij het begin van zo'n discussie even te herhalen.

Onze fractie heeft een aantal opmerkingen, allereerst over de naamgeving. Ik wil even memoreren dat Noortveer eigenlijk een heel goede naam is. Voorzitter, u hebt onlangs de dorps historicus Jan Sloof koninklijk mogen onderscheiden ter gelegenheid van zijn vierde boekje "Pareltjes van Voorschoten". Ik heb hem even gebeld om te vragen wat hij van die naam vindt en of hij er meer van weet. Hij verwees mij naar het boerderijenboek over Voorschoten en Wassenaar van Carla Scheffer en Robert van Lit, waarin onder meer te vinden is dat Janszoon Noortveer ooit eigenaar was van een boerderij aan de Kniplaan, die hij in 1688 verkocht aan Cornelis Nederpelt. De naam "veer" doet ook nog aan het waterveer denken.

De startnotitie is een startschot voor het opstellen van een bestemmingsplan en de start van de ruimtelijke procedure. De gemeente heeft grote investeringen gedaan voor kwaliteitsverbetering in het gebied. Gedeeltelijk terugverdienen daarvan via beperkte woningbouw, met een accent op "beperkte", vonden en vinden wij alleszins verantwoord. Duurzaamheid is voor ons integrale duurzaamheid, niet alleen ecologisch maar ook financieel. Ook financieel solide opereren als gemeente is voor ons echte duurzaamheid. Tussen die twee aspecten heeft een spanningsveld gezeten. Wethouder Blommers, nu D66-wethouder in Wassenaar, heeft ooit gewaarschuwd dat hiermee financieel verantwoord moet worden omgegaan, omdat anders desastreuze gevolgen zouden dreigen. Het is niet verkeerd om ons dat te herinneren.

Met betrekking tot Roosenhorst hebben wij al gediscussieerd over de rol en de status van het Q-team, het kwaliteitsteam. Van sommige kanten is weleens gezegd: hoe onafhankelijk is dat kwaliteitsteam bij het beoordelen van de kwaliteit van Noortveer? Is het niet een slager die zijn eigen vlees keurt? Wat is eigenlijk hun rol precies? Bij een aantal partijen in het dorp was er de vraag of een onafhankelijke, echte kwaliteitstoets door dit Q-team gewaarborgd is of dat het Q-team aan de hand van het college en de wethouder loopt, die een bepaalde richting op willen sturen. Ik hecht eraan die vragen te stellen. Dat doe ik naar aanleiding van pagina 7 van de Startnotitie, onder het kopje "Ruimtelijke kwaliteit". Daar staat: "Voor ontwikkelingen in de Duivenvoordecorridor is een beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Bij de eerdere ontwikkellocaties Oranjepolder (Laantje van Van Wissen) en Roosenhorst is het meer algemene beeldkwaliteitsplan verder uitgewerkt in kwaliteitseisen door het Q-team. Voor Noortveer worden op hoofdlijnen dezelfde beeldkwaliteitscriteria als bij Roosenhorst gehanteerd. Met het Q-team zullen mogelijk aanvullende beeldkwaliteitseisen specifiek voor deze locatie worden opgesteld. Met deze kwaliteitscriteria zal rekening gehouden dienen te worden bij de ontwikkeling van een plan." Dat is de achtergrond van mijn vraag over het Q-team.

Er zijn een aantal amendementen en moties ingediend. Allereerst zullen wij de beantwoording door de wethouder zeker meewegen. Ik wil erop wijzen dat het voorstel in de motie van D66, motie 051, waarin het college wordt verzocht om de raad een voorstel te doen om een bedrag van € 1,9 miljoen, thans aanwezig in de algemene reserve, te oormerken als risicoreserve Duivenvoordecorridor, volgens mij ook al bij de behandeling van de begroting en het herstelplan is gedaan. Dat is toen afgewezen, ook met twee van de drie stemmen van de D66-fractie. Het ligt dus niet voor de hand om daarmee akkoord te gaan.

Met een aantal dicta in amendement 052 van GroenLinks kunnen wij akkoord gaan, maar wij hebben wel een vraag bij het eerste dictum: "zich bij de opstelling van het conceptbestemmingsplan primair te laten leiden door de ambitie de Duivenvoordecorridor weer groen en open te maken en in overeenstemming hiermee zo veel mogelijk hoogwaardig openbaar groen te realiseren op de locatie Noortveer". Als met die eerste uitspraak wordt bedoeld dat men eigenlijk helemaal geen woningbouw wil, kunnen wij daar niet mee akkoord gaan. Het mag dus niet haaks staan op het besluit van de startnotitie. Ik krijg dus graag nog uitleg over het eerste dictum. Het tweede en derde dictum – overleg met maatschappelijke organisaties en tussen college en raad – hebben we ook bij Roosenhorst gedaan en lijken ons dus prima.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voordat er misschien sprake is van onjuiste beeldvorming: ik denk dat ik ook namens GroenLinks kan zeggen dat datgene wat u veronderstelt of vraagt, niet aan de orde is.

De heer **Bremmer** (CDA): Oké. Het is altijd goed om verheldering te krijgen.

De heer **Van Eysden** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Allereerst wil ik graag benadrukken dat ook wij het liefst natuurlijk een zo open en zo groen mogelijke Duivenvoordecorridor hebben. Daar valt Noortveer onder en daar valt ook Roosenhorst onder. We hebben dat over Roosenhorst gezegd en we zeggen dat nu weer. Het punt is alleen dat we afgelopen jaar onder financieel toezicht hebben gestaan. We hebben dit nu gewoon nodig. We kunnen het ons niet permitteren om nu niet te gaan bouwen en om nog meer verlies te gaan lijden dan we al hebben gedaan. Daar wil ik het graag bij laten.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Eigenlijk heeft mijn fractie maar één vraag over deze startnotitie. Voordat de startnotitie aan de orde was, heeft het college in deze zaal de belofte of toezegging gedaan dat het alles in het werk zou stellen om Noortveer groen, onbebouwd, te laten. Het volgende wat wij in deze zaal over Noortveer hoorden, was de startnotitie Noortveer, zoals die nu voorligt. Mijn vraag aan het college is dus een korte maar simpele: kunt u toelichten wat u allemaal hebt gedaan om Noortveer onbebouwd te laten, zoals u hebt toegezegd in deze zaal?

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. In de commissie heeft de PvdA al aangegeven dat wij in alle afgelopen jaren het dossier van de Duivenvoordecorridor een heel moeilijk dossier hebben gevonden en ook altijd heel veel discussie nodig hebben gehad om tot de juiste afweging te komen. Die afweging kwam er elke keer toch weer op neer dat ook wij het beleid zoals we dat hebben ingezet, hebben onder-

steund. Dat geldt ook voor Noortveer, zoals ik in de commissie heb gezegd. Ik onderschrijf de positieve elementen die de heer Bremmer zojuist naar voren heeft gebracht, maar dat neemt toch niet weg dat wij, ook kijkend naar de 2.000 m² woningbouw en de discussie over zo veel mogelijk groen, zeer sympathiek staan ten opzichte van het amendement van GroenLinks om heel nadrukkelijk te pleiten voor uitbreiding van de 15.000 m² groen naar 25.000 m². Ik heb dat amendement niet mede ingediend omdat ik eerst de reactie van het college daarop wil afwachten, maar wij vonden het heel belangrijk om met elkaar binnen de bestaande mogelijkheden echt zo veel mogelijk te proberen om dat groen te behouden in combinatie met de woningbouw.

De motie is mede namens de PvdA ingediend. Het spreekt dus vanzelf dat ik die zal steunen, maar ik ben uiteraard ook bij die motie benieuwd naar de reactie van het college. De motie van D66 begreep ook ik niet goed in relatie tot de besluitvorming die we op 9 november bij de begrotingsbehandeling met elkaar hebben gehad.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. In het grote en gevoelige dossier van de Duivenvoordecorridor, waarin het al jaren ontbreekt aan een integrale visie op hoe je dit eigenlijk had moeten aanpakken, willen wij toch onze teleurstelling uitspreken. Wij vinden het na een uitspraak van een wethouder om dit gebied zo veel mogelijk open te houden, gewoon teleurstellend om in deze startnotitie te lezen dat dat niet het geval zal zijn. We willen daarmee zeggen: niet meer doen op dit soort dossiers.

Wij beschouwen de startnotitie als een eerste opzet voor het uitwerken van een bestemmingsplan. Wij willen daarbij nog een paar dingen meegeven. Omdat het gebied voor ons belangrijk is, zien wij de bebouwing graag op zo'n manier geplaatst dat die zo veel mogelijk in lijn is met de bestaande bebouwing. Dat heeft ook te maken met de hoogte van de bebouwing. Ook het liefst zover mogelijk achteraan, want daar staan eigenlijk al hoge botenloodsen. Als je dat een beetje aanpast, zou dat misschien nog het beste zijn. Dat willen wij graag meegeven.

Wij hebben ook een punt gemaakt van de Kniplaan. Dat is thans een heel klein laantje, waar weinig verkeer overheen gaat maar waar wel druk fietsverkeer overheen gaat. Als daar aan weerszijden bebouwing komt, willen wij ook graag een visie op hoe dat laantje anders wordt ingericht. Wij geven daarbij dan ook aan: waarschijnlijk een verbreding, misschien met vrijliggende fietspaden. Wij zien graag dat daarnaar wordt gekeken.

Wij wachten even de beantwoording door het college af over de amendementen en moties. Daar zullen we daarna, in de tweede ronde, commentaar op geven.

De heer **Riphagen** (D66): Voorzitter. De Duivenvoordecorridor is de laatste groene verbinding tussen de duinen en het Groene Hart. Collega Bremmer heeft al verteld hoe mooi het is. Er is al veel gedaan om het mooier te maken dan het was. D66 is ervoor om het gebied dat nu op de agenda staat, open te houden zonder nieuwe bebouwing. Afspraak is afspraak: "we gaan onze" – ik zal het woord toch maar eens gebruiken – "stinkende best doen om Noortveer niet te bebouwen". Ook in deze zaal trilt de lucht nog na van die woorden. Geruime tijd – volgens mij anderhalf jaar – geleden deed onze wethouder, mevrouw Bremer, op een bijeenkomst met omwonenden aldaar een andere belofte. Ze zei: "Noortveer blijft zeker vijf jaar braak liggen en we gaan samen met u plannen maken." We kunnen niet anders concluderen dan dat deze beloften niet goed ruiken als ze niet worden nagekomen. Ik wens de wethouder dan ook het succes toe dat hij nodig zal hebben. We doen wel een suggestie in financiële zin om hem daarbij te ondersteunen, maar daarover later.

Een dag voor de bespreking in de commissie WRG werden de omwonenden per brief geïnformeerd. Wat ons betreft was dat veel te laat om samen met de omwonenden plannen te kunnen ontwikkelen, tenzij dit – hoe zullen we dit in voetbaltermen noemen? – geen goede aftrap geweest is. D66 heeft in deze zaal net als vele anderen in alle mogelijke bewoordingen het belang van het behoud van een onbebouwde, groene Duivenvoordecorridor benoemd. Vele raadsleden zijn het daar diep in hun hart mee eens, maar durven dat vanwege financiële risico's niet. Die risico's moeten we beperken; dat begrijpen wij ook. Als we doorgaan, blijft er een strookje groen – hoe klein dan ook misschien – tussen de Haagwijk en de Knipmolen. Is dat echt wat wij als raad willen met de Duivenvoordecorridor? Wij betwijfelen dat. D66 is ervan overtuigd dat het op dit moment wijzer is om de uitspraak door de Raad van State inzake de discussie over de afspraak over 85% groen af te wachten voordat we met Noortveer aan de slag gaan. Als wat wethouder Bremer heeft gezegd, werkelijk zo is, ligt het vijf jaar braak en hebben we vijf jaar de tijd om goed te kijken wat we kunnen doen. Dan past deze tijd daar ook goed in. Het kost niets extra's, behalve misschien wat geld. We hebben € 1,9 miljoen uit de reserves geormerkt voor Noortveer, maar qua timing zal dit geen gevolgen hebben voor de begroting voor 2018, waar andere raadsleden het zojuist over hadden. De motie luidt:

"Motie 051.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 7 december 2017,

overwegende:

- *het belang van een open Duivenvoordecorridor (DvC);*
- *het feit dat er € 1,9 miljoen tot voor kort gereserveerd was voor de Duivenvoordecorridor;*
- *dat het college de raad heeft toegezegd dat men zijn '...' best zou doen om Noortveer open te houden;*
- *dat het bedrag van € 1,9 miljoen redelijk is om die toezegging gestand te houden;*

Besluit:

Het college te verzoeken de raad een voorstel te doen om een bedrag van € 1,9 miljoen, thans aanwezig in de algemene reserves, te oormerken als risicoreserve DvC en dit bedrag te bestemmen om in de resterende DvC, met name Noortveer, verder geen aanvullende of bebouwing toe te staan,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Overbosch** (PvdA): Begrijp ik het goed uit uw betoog dat D66 nu ook de conclusie trekt dat we nu niet moeten besluiten tot die bebouwing van maximaal 2.000 m² en dat u bereid bent om daarvoor een flink gat in de begroting te slaan, nadat de meerderheid van uw fractie die begroting heeft goedgekeurd?

De heer **Riphagen** (D66): U legt een link tussen de 2.000 m², de vijf jaar en de € 1,9 miljoen. Die link is er niet rechtstreeks. Als we ervan uitgaan dat we de wethouder willen helpen om Noortveer niet te gaan bebouwen, zal het ook zeker geen 2.000 m² zijn. Hoeveel het wel zal zijn, hangt ervan af. Suggesties daarvoor zijn al gedaan door GroenLinks. Dat is ook de reden waarom wij die suggesties in het amendement ondersteunen. Daarmee gaat die € 1,9 miljoen dus niet noodzakelijkerwijs verloren, evenmin als de ontwikkeling van Noortveer. Die tijd kunnen we uitermate nuttig gebruiken om samen met de omwonenden en alle organisaties die daarbij nodig zijn, een goede oplossing te vinden voor deze opgave. Dat is ook de reden waarom we de motie van GroenLinks en de PvdA mede hebben ondertekend. De wethouder heeft per slot van rekening beloofd om de – ik zeg het woord nog maar een keer – stinkende best te doen en belofte maakt schuld. Op die manier beperken we ons verlies, want met de door deze raad goedgekeurde Roosenhorst-plannen gaan we ver over de toegestane 15% heen. Het gaat in de Duivenvoordecorridor dus over afspraken

die niet worden nagekomen of die niet goed worden gemaakt. Het is tijd om daar nog eens goed en integraal naar te kijken.

Over een ander puntje dien ik een amendement in. Dat betreft de huizenhoogte. We zien in de Roosenhorst-plannen al een behoorlijk groot gebouw komen dat wij Duivenvoordecorridor- oneigenlijk vinden. Wij vinden daarom dat we de startnotitie in deze hoogte moeten beperken en dat we niet verder moeten gaan dan drie lagen. Dat is de in het amendement genoemde 10,2 meter. Het amendement luidt:

"Amendement 028.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 7 december 2017,

overwegende:

- *het belang van een open en zo beperkt mogelijk bebouwde Duivenvoordecorridor (DvC);*
- *het feit dat er een gebouw in de Roosenhorst zal worden gebouwd van rond de 14 meter hoog;*
- *dat het college de raad heeft toegezegd dat men zijn '...' best zou doen om Noortveer open te houden;*

Besluit:

Om de maximale hoogte van bebouwing in de startnotitie Noortveer te beperken tot 10,2 meter."

Wij pleiten voor het behoud van de laatste open plek waar men kan genieten van de visuele stilte en rust, de laatste plek waar men kan ontspannen om de hectiek en de drukte in de interessante aspecten van de Randstad te ontvluchten.

Samenvattend: wat gaat het college doen aan de communicatiemisverstanden en het niet nakomen van beloften aan omwonenden? Ik nodig u uit om mijn motie – Noortveer tijdelijk in de koelkast en € 1,9 miljoen oormerken – en mijn amendement – niet hoger dan drie verdiepingen – te steunen.

De heer **Van den Dool** (VVD): De heer Riphagen stelt dat die € 1,9 miljoen een redelijk bedrag is om bebouwing of aanvullende bebouwing tegen te houden, maar ik zie

geen onderbouwing staan dat die € 1,9 miljoen voldoende is om andere bebouwing tegen te houden. Of hebt u die onderbouwing wel?

De heer **Riphagen** (D66): Dank u wel voor de vraag. Uit de gegevens die nu bekend zijn, komen wel getallen. Ik zal eerst direct al een antwoord geven: nee, we hebben geen onderbouwing. Daar zitten aspecten aan die in financiële termen ook niet te onderbouwen zijn. Dan noem ik de tijd, de 85% en 15%, de footprints en alle discussies die ook al gevoerd zijn door GroenLinks.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik hoor de heer Riphagen zeggen dat hij de zaak in de koelkast wil zetten. Ik ben het daar overigens niet mee eens, maar ik vind het ook wel geruststellend, want in een koelkast zet je geen bedorven waar.

De heer **Riphagen** (D66): Ik weet niet wat u bedoelt met "bedorven waar". De Duivenvoordecorridor zou ik niet als "bedorven waar" willen kwantificeren. Er is nog tijd nodig om het gebied te onteigenen. Het zal een periode van vijf jaar braak liggen. Ik weet dus niet wat u bedoelt met "bedorven waar".

De **voorzitter**: Zullen we eerst aan de wethouder vragen wat zijn gedachten zijn over de discussie die in de eerste termijn gevoerd is?

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Allereerst moet mij van het hart dat alle inbrengen van de fracties, hoe divers die ook mogen zijn, getuigen van een grote betrokkenheid bij dit onderwerp. Het onderwerp is ook van groot belang, zoals door iedereen in deze zaal wordt benadrukt. Er zijn een aantal vragen gesteld en ik zal proberen daarop in te gaan. Ik begin met de vraag waar ik niet op in kan gaan. De antwoorden op die vraag zijn al in vertrouwelijkheid gegeven. In de stukken kunt u lezen wat de kosten zijn van het niet verder ontwikkelen en van het verder uitstellen van dit project. Vanwege de vertrouwelijkheid van deze informatie volsta ik met deze verwijzing.

Verder zou ik er ook op willen wijzen dat in de startnotitie zelf staat dat in 2011 al een onderzoek is gedaan door Deloitte. Daarin is uitgezocht of stoppen dan wel doorgaan tegen elkaar af te wegen is. U kunt lezen dat de conclusie daarvan is dat stoppen duurder is dan doorgaan. Je kunt dat op verschillende wijzen kwalificeren – je zou kunnen zeggen: we zijn al zover dat er geen weg terug meer is; het zij zo – maar dit zijn wel de feiten die voorliggen. Wij hebben gekozen voor een actief grondbeleid. Dat hield in dat wij zwaar geïnvesteerd hebben in het uitkopen van de glasboeren. Een ruime meerderheid van deze raad was ervoor om dat te doen, want de doelstellingen waren nog helder. Die doelstellingen spreken ook uit de geest van

de voorliggende moties: wij willen dat verrommelde gebied nu eens eindelijk opknappen. Zoals sommigen van u al hebben aangegeven, is daar al behoorlijk wat van te zien. Het begint al een flink eind de goede kant op te gaan, maar er zijn nog een paar plekjes waar, zoals ik het intern wel eens noem, nog een paar puisten uitgeknepen moeten worden. Die plekjes moeten nog afgewerkt en geregeld worden. Zover zijn we nog niet. Een van de plekken waar nu nog glasbouw staat, die een steen des aanstoets is en die we absoluut niet willen zien, is Noortveer. Daarom moeten we nog verdergaan met Noortveer, want daar gaat het op dit moment over.

Ik voel er eerlijk gezegd weinig voor om de discussie over 15% en 85% opnieuw te herhalen, want dat wordt een herhaling van argumenten die al vele malen uitgewisseld zijn en op papier staan. Er zullen mensen zijn die het daar nooit mee eens zullen zijn, maar het spijt me, meer kan ik er eerlijk gezegd ook niet over zeggen. Het is uitgediscussieerd in deze raad en het is door de raad geconcludeerd als uitgediscussieerd. Laten we het bij dat onderwerp dus daarbij laten.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Betekent dit dat de wethouder er ook van uitgaat dat op de locatie Noortveer 85% groen moet worden gerealiseerd?

Wethouder **Rasch**: De stelling is niet zozeer of wij 85% groen gaan realiseren. De stelling is – zo staat het ook in de startnotitie – dat wij ten opzichte van de bestaande kassenbouw ongeveer 6% aan woningen gaan realiseren en dat de bij de woningen behorende groenelementen een onderdeel moeten zijn van de groenstructuur die overblijft. Als u dat als een bevestiging wilt opvatten, dan is dat dus zo.

De heer **Bremmer** heeft gevraagd hoe onafhankelijk het Q-team is. De leden van het Q-team zijn Steven Slabbers, Wim Voogt, Michiel Enderman en Luuk de Boer. Dat zijn architecten, stedenbouwkundigen en landschapskundigen van grote faam en beroemdheid. Die hebben wij niet aan een lijntje, echt niet. Deze mensen zijn uitermate kritisch, uitermate deskundig en beslist onafhankelijk. Ik kan hun op geen enkele manier vertellen wat zij moeten adviseren. Sterker nog: wij communiceren ook niet aan de voorkant over wat er geadviseerd moet worden. Ik kan dus volstrekt bevestigen dat zij volledig onafhankelijk zijn.

De heer **Bremmer** (CDA): Er was geen twijfel bij mijzelf of bij de CDA fractie, maar ik hoorde twijfel in de omgeving in verband met de discussies over voor en tegen, waarbij men sterk betrokken is. Om elk mogelijk misverstand te voorkomen, hecht ik eraan om dat hier op te merken.

Wethouder **Rasch**: Excuus dat ik mij niet zo zorgvuldig heb uitgedrukt, want zo had ik het ook begrepen. Ik hoop u hiermee argumenten te hebben gegeven om met uw omgeving het gesprek aan te gaan over dit onderwerp.

Dan de vraag over "wij doen onze uiterste best" of in welke bewoordingen dan ook. Het gaat erom dat wij onze uiterste best doen om te voorkomen dat er gebouwd moet worden, maar tegelijkertijd hebben wij de opdracht om tot een kostendekkend verhaal te komen. Dat is in de eerste instantie hier ook uitgesproken. Wij gaan geen kostendekkend verhaal realiseren. Dat kunt u ook zien in de vertrouwelijke stukken. Ook als wij gaan voor de woningbouw zoals wij die nu hebben geprojecteerd in de startnotitie, gaan wij nog steeds een verlies realiseren. Hoe ik het ook wend of keer, u zegt dus tegen mij "boek een verlies af" – dat bedrag mag ik niet noemen – of u zegt tegen mij "realiseer deze woningen en beperk dat verlies". Andere mogelijkheden zijn er echt niet.

De heer **Maassen** (SP): Dit is een heel bijzonder antwoord, want de wethouder doet nu net alsof de raad deze keuze naar voren brengt en zegt: doe maar wat minder. De wethouder heeft zojuist in het begin van de beantwoording gezegd dat in 2011 al duidelijk was dat – om het even samen te vatten – minder bouwen meer geld zou kosten, maar tegelijkertijd zei een wethouder van dit college in 2016 tegen deze raad: ik ga mijn uiterste best doen om Noortveer groen te houden. Zegt deze wethouder nu dat het college hier in de raad een loze belofte heeft gedaan?

Wethouder **Rasch**: Uiteraard zegt deze wethouder niet dat een voorgaande wethouder of dit college een loze belofte heeft gedaan. Dat is een onmogelijkheid. Als het college zegt dat het zijn uiterste best doet om iets te realiseren, dan doen we onze uiterste best, maar of het haalbaar is ... Ik zeg u: als ik ergens nog een keer een gaatje tegenkom of een mogelijkheid zie ... We hebben die mogelijkheid vorig jaar bediscussieerd in deze raad. Toen kwamen er alternatieven van de zijde van D66 om met alternatieve verdienmogelijkheden af te zien van bebouwing. Een hele reeks deskundige mensen heeft daaraan meegewerkt. U als raad heeft gezegd: dat gaan we niet doen, met deze alternatieven. Dat was een onderdeel van de mogelijkheden en van het zoeken naar afzien van het mogen bebouwen van deze terreinen en dat heeft het niet gehaald.

De heer **Maassen** (SP): Nu kaatst de wethouder de bal weer terug. Het door hem genoemde voorbeeld ging over Roosenhorst, maar de toezegging van dit college om zijn uiterste best te doen, ging specifiek over Noortveer. Bij de behandeling van Roosenhorst heeft het college de raad toegezegd om alles op alles te zetten om

Noortveer onbebouwd te laten. Dat is dus niet een keuze van de raad. Dat is een inspanning die het college heeft aangegeven te willen doen. Mijn vraag, die de wethouder nog steeds niet beantwoord heeft, is wat het college dan heeft gedaan om die inspanning voor elkaar te krijgen.

Wethouder Rasch: Deze vraag kan ik niet anders beantwoorden dan in z'n algemeenheid. Het college heeft altijd de ogen open om te kijken naar manieren om een wat minder zware bebouwing mogelijk te maken. Daarom kiezen we er bij Noortveer ook voor om niet voor de volle 15% te gaan, maar voor slechts 6%. Als u nu vraagt met wie ik heb gesproken en wat ik heb ondernomen, moet ik het antwoord daarop schuldig blijven.

De heer **Maassen** (SP): Concluderend moet ik uit de woorden van de wethouder dan toch afleiden dat de toezegging aan de raad niet is uitgevoerd.

Wethouder Rasch: Ik kan u niet vertellen welke conclusie u moet trekken, maar dat is in ieder geval niet wat het college stelt.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik heb even gewacht totdat de wethouder de vraag had beantwoord, maar ook ik lees niet op schrift en ik hoor ook niet in deze mondelinge beantwoording hoe het college inderdaad zijn best heeft gedaan om dat te realiseren. Ik heb ook gezegd dat de integrale afweging in dit gehele project heeft ontbroken. De wethouder pakt keurig netjes ook dit projectje weer aan, maar de VVD-fractie heeft er eerder op gehamerd dat dit hele project eigenlijk anders had moeten, zodat je de hele bebouwing op een volledig andere plek had kunnen realiseren en dit gebied mogelijk wel open had gehouden. Ook dat heeft de vorige wethouder nagelaten. Dan is de vraag natuurlijk hoezeer je je best hebt gedaan.

Wethouder Rasch: Zoals ik zojuist heb gezegd, kan ik niet meer vertellen dan wat ik weet. Als u er prijs op stelt, kan ik proberen hier schriftelijk op terug te komen. Ik heb het gevoel dat ik alle punten heb behandeld.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik heb dat gevoel niet direct. U hebt in het begin van uw betoog gesproken over de discussie over 85% en 15%, maar dat gaat over het hele gebied, ook het gebied van Leidschendam enzovoort. Op het amendement, waarvan ik heb gezegd dat ik benieuwd was naar de reactie van het college op het verzoek om de hoeveelheid groen uit te breiden van 15.000 m² naar 25.000 m², heb ik nog geen concrete reactie van u gehoord. In mijn bijdrage heb ik een beroep op het college gedaan om daar heel serieus op in te gaan.

Wethouder Rasch: In de voorliggende startnotitie staat dat wij van de ongeveer 30 hectare kassen ongeveer 2 hectare aan woningen gaan bebouwen. Daar hangt een financieel plaatje achter. Als wij minder woningen gaan bouwen – dat zou meer groen inhouden – gaat dat ten koste van het financiële plaatje van het totale project.

De heer Overbosch (PvdA): Ik heb heel sterk het gevoel dat we langs elkaar heen praten, maar misschien ligt dat echt aan mij. In het amendement van GroenLinks lees ik niet dat men de hoeveelheid woningen van 2.000 m² omlaag wil brengen. Het gaat om een andere invulling van het gebied; zo begrijp ik dat.

Wethouder Rasch: Als ik het goed heb – ik zeg dit uit mijn hoofd – staat op pagina 8 een tabelletje waarin tot 100% wordt opgeteld. Ik moet voor het totaalplaatje wel binnen 100% blijven. Als ik meer groen wil houden, moet dat dus ergens vanaf. Waar we het niet over hebben, wat we wel gaan doen en wat we dus specifiek benoemen, is dat wij voor ongeveer 2 hectare gaan bouwen aan woningen, footprintwoningen. Dat is ongeveer 6% van de 30 hectare die er ligt. Dat zeg ik even uit mijn hoofd. Als u zegt dat er wel wat meer groen kan zijn, vraag ik mij af waar dat dan vanaf moet.

De voorzitter: Het tabelletje wordt even toegelicht op de pc van de griffier, waardoor het inzichtelijk wordt.

Wethouder Rasch: Ik kom daar in tweede instantie op terug.

De heer Riphagen (D66): Misschien kan ik de wethouder helpen. Het verschil tussen 100 en 6,7 is substantieel meer dan 85. Daarvoor is de bebouwing om de huizen heen nodig. Dat zijn de schuttingen, de oprijlaan en 2,3 parkeerplekken per woning. Als je dat allemaal bij elkaar telt, kom je zelfs vele malen hoger uit dan die 15%. Het gaat dus niet alleen om de footprint van 6,7 om de rest als groen te definiëren, want je hebt nog meer nodig.

De heer Van den Dool (VVD): De wethouder dacht dat hij alles al had beantwoord. Nee, we hebben ook een aantal opmerkingen gemaakt die wij mee willen geven voor het bestemmingsplan, onder andere over waar de bebouwing staat, de hoogtes en de kniplaan. Ik wil bij de wethouder ook iets meer doorvragen over beide amendementen. Zijn deze amendementen in de visie van de wethouder nu nodig of pas later, wanneer we meer over het echte bestemmingsplan gaan praten? Die afweging willen wij nog graag maken en ik hoor graag de visie van de wethouder daarop. In motie 052 gaat het ook over allerlei groen. Is het concreet eigenlijk niet zo dat wat

wij in Noortveer gaan doen, gewoon de helft is van wat we nu in Roosenhorst doen? Kun je dat grofweg zo beschouwen?

Wethouder Rasch: Excuus dat ik niet ben ingegaan op uw suggesties. Die zullen we meenemen bij de verdere ontwikkeling, met dank daarvoor. De genoemde discussie label ik maar even als "de 15%–85%"-discussie. Wat hoort er nou bij die 15% en wat hoort er bij die 85%? Daar hebben we het in deze raad uitgebreid over gehad. Ik weet dat verschillende mensen daar verschillend over denken. Het standpunt dat we hebben ingenomen, is dat die 15% slaat op de contouren van de woonhuizen die daar komen te staan en dat de bijbehorende bebouwingen zoals tuinen, parkeerplaatsen, toegangswegen et cetera zo veel mogelijk ingepast moeten worden in de groene structuur die daaromheen zit. Daar kun je van vinden wat je wilt, maar dat is zoals we dat in deze zaal hebben afgeconcludeerd.

De heer Overbosch (PvdA): U verwees naar de tabel op bladzijde 8 en u zei dat we op 100% moeten uitkomen. Natuurlijk is dat zo, maar in die tabel staat heel nadrukkelijk dat de totale oppervlakte 37.000 m² is, dat de oppervlakte van de woonbebouwing 2.000 m² is – daar doen we niets aan af – en dat de oppervlakte van groen 15.000 m² is en van de overige beschikbare grond 20.000 m². U vroeg zojuist waar u dat dan vandaan moest halen. Het lijkt mij heel helder: als je 25.000 m² groen hebt, kan en moet dat ten koste gaan van de overige beschikbare grond. Dan blijft daar nog 10.000 m² voor over. Dat is een puzzel die bij de uitwerking van de startnotitie gemaakt zal moeten worden.

Wethouder Rasch: Dan zijn we bij de kern: wat vindt het college van amendement 029? Als we de oppervlakte groen op die manier met 10 hectare verruimen en daarmee 10 hectare van de overige oppervlakte afhalen, raken we precies de tuinen, de toegangswegen, de omheiningen et cetera. De vraag is of er dan een haalbaar en realistisch verhaal overblijft.

De heer Overbosch (PvdA): Volgens mij is een hectare 10.000 m². De wethouder heeft het over 10 hectare; die schudt hij uit zijn mouw.

Wethouder Rasch: Dat klopt: als u van 15 naar 25 gaat, is dat 10 hectare erbij.

Wethouder Binnendijk: Nee, 1 hectare is 10.000 m².

Wethouder Rasch: 10.000 m², 1 hectare. Oké, excuus.

De **voorzitter**: Ik heb een voorstel met betrekking tot de orde van de vergadering. U hebt uw eerste termijn gehad. Voordat er inhoudelijk verder wordt gereageerd op de amendementen en de moties, denk ik dat er bij het college behoefte is om even te schorsen om met elkaar goed naar de teksten te kijken, zodat we daar in de tweede termijn op terug kunnen komen en zodat we ook helder hebben wat we precies van elkaar verwachten naar de letter en de inhoud van datgene wat de indienende fracties hebben ingediend. Ik constateer dat de raad hiermee instemt.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik geef de wethouder het woord voor de reactie op de amendementen en de moties.

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Ik wil beginnen met de opmerking dat ik hier toch sta met een naar gevoel in mijn maag. Het lukt mij niet om dingen recht te praten die krom zijn en ik ga dat ook niet proberen. Het college heeft in het verleden met de geciteerde uitspraak iets toegezegd wat het college niet kon waarmaken. Dat spijt ons zeer. Dat hadden we niet moeten doen. Dat was niet verstandig. Ik ben ervan overtuigd dat het met goede bedoelingen en vanuit een goede intentie is gedaan, maar het was niet goed en ik kan dat niet recht praten.

De heer **Riphagen** (D66): Ik wil toch even wat verduidelijking vragen. U wilt iets recht praten. Gaat dat nou over "z'n best doen", "z'n stinkende best doen", of gaat het over het niet bebouwen van Noortveer?

Wethouder **Rasch**: Ik kan hier weinig aan toevoegen.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw reactie.

Wethouder **Rasch**: Ik wil allereerst ingaan op het amendement, met excuus over de verwarring over de hectaren en de vierkante meters. Het punt is dat in de startnotitie staat dat er voor 2.000 m² aan bebouwing komt, voor 20.000 m² aan overige beschikbare grond en voor 15.000 m² aan groen. Die 20.000 m² wordt verkocht. Dat is een onderdeel van wat er te koop komt, want dat zijn de tuinen en percelen die horen bij de gebouwde woningen. Als we daar 10.000 m² vanaf zouden halen, zou dat betekenen dat er gewoon minder te verkopen oppervlak is. De grondprijs, de meterprijs, verandert daar niet door. Dan krijgen we de exploitatie dus gewoon niet sluitend of die wordt nog veel minder sluitend dan die nu al is. Wij moeten amendement 029 dus met klem ontraden.

Ik had een papier waar "motie" op stond, maar het blijkt te gaan om amendement 028 van D66 over de bouwhoogte.

De **voorzitter**: Mijnheer Overbosch wil nog even reageren op het vorige punt.

De heer **Overbosch** (PvdA): Dus 20.000 m² is nodig om 2.000 m² te bebouwen. U zegt heel digitaal dat het eigenlijk niet mogelijk is om daar 10.000 m² vanaf te halen. Als ik u zo beluister, komt bij mij wel een vraag op: als de fractie van GroenLinks de 25.000 m² in het amendement zou wijzigen in 20.000 m² in plaats van 15.000 m², zegt u dan ook dat dat onmogelijk is?

Wethouder **Rasch**: U zoekt terecht naar een grens. Ik herinner me dat hier ooit in de vorm van een maquette door GroenLinks en D66 samen is voorgerekend hoe die verhoudingen liggen. Ik hoef u dat niet meer uit te leggen, want u hebt dat ons uitgelegd.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb een vraag naar aanleiding van de beantwoording door de wethouder. De wethouder zegt dat die 20.000 m² overige grond allemaal voor tuinen is. Volgens mij is dat niet zo, want die is bijvoorbeeld ook voor de wegen en voor andere zaken. Het is dus helemaal niet zo dat die 20.000 m² allemaal verkocht gaat worden, want ik neem aan dat de wegen gewoon in gemeentelijk bezit blijven. Hoeveel van die vierkante meters zijn daadwerkelijk voor de verkoop?

Wethouder **Rasch**: Ik kan u dat niet in exacte cijfers geven, maar als de som van het overige oppervlak, die 20.000 m², bestaat uit de optelling van tuinen, parkeerplaatsen, toegangswegen, erfafscheidingen en wat dies meer zij – dus alles wat niet open groen is – dan kunt u zelf wel bepalen dat we niet zomaar een stukje weg eruit kunnen knippen of iets dergelijks. Het moet dus ergens vanaf. Als de wegen zijn wat ze zijn, als de erfafscheidingen zijn wat ze zijn en als de parkeerplaatsen conform de parkeernorm zo veel mogelijk onder de grond zijn et cetera, blijven de tuinen over om nog in te kunnen knippen.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb toch mijn bedenkingen over de verhouding dat voor 2.000 m² woning 20.000 m² overige grond nodig is. Dat is tien keer zoveel. Die verhouding lijkt mij ernstig scheef.

De **voorzitter**: Mag ik de wethouder en wellicht ook de raad misschien helpen? U hebt het hier vanavond over een startnotitie. Het woord zegt het al: het is de start

van een discussie. Gehoord de discussie die vanavond hier in de raad heeft plaatsgevonden en ook gelet op de wijze waarop het college bij monde van deze wethouder heeft geprobeerd te antwoorden, is de verdere uitwerking van nog heel veel dingen noodzakelijk. Het is gewoon niet handig om nu al een begrenzing vast te stellen waarmee u het tot op de vierkante meter gaat bepalen, nog los van het feit dat dat straks pas in het bestemmingsplan en alle andere plannen die gaan volgen, verder uitgewerkt moet worden. De intentie die u met elkaar uitspreekt, is helder.

De heer **Maassen** (SP): Daar heb ik toch moeite mee, want in dit dossier is dit altijd al het hangpunt. Het gaat niet alleen om Noortveer. Het gaat om de hele Duivenvoordecorridor, waarbij al sinds 2006 wordt gepraat over wat 85% groen betekent. Dat is hier een uitwerking van. Ten tweede vraagt u ons eigenlijk om erop te vertrouwen dat het college, gehoord hebbende wat de raad zegt, het groener wil gaan houden. Dat is nou precies wat er mis is gegaan in dit dossier. Ik heb er dus ook een beetje moeite mee om daar nu op te vertrouwen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter, in navolging van wat u zegt, herhaal ik mijn vraag, omdat dat misschien makkelijk is voor de wethouder: gaan we in Noortveer niet ongeveer hetzelfde doen als wat we in Roosenhorst doen, dus inclusief dezelfde berekeningen van oppervlakte en dat soort dingen? In de startnotitie staat "maximaal 2.000 m². Dat is naar mijn idee de helft van wat we in Roosenhorst doen. Als ik daar een globaal idee van heb, heb ik voldoende om de startnotitie goed te keuren.

Wethouder **Rasch**: Met dank aan de aanvulling door de heer Van den Dool: dat is inderdaad zoals het bedoeld is.

Met uw welnemen wil ik nu reageren op amendement 028. In dat amendement wordt gevraagd om de bouwhoogte te beperken tot 10,2 m². Allereerst moeten we daarbij zeggen dat er uitgegaan wordt van een bouwlaag van 3,5 meter en dat bouwhoogten dus in veelvouden van 3,5 meter plaatsvinden. Als je het hebt over 10,2 m², heb je het dus over twee bouwlagen en een beetje. Als je het over drie bouwlagen hebt, is het 10,5 m² en als je het over 14 meter hebt, heb je het over vier bouwlagen.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Streckende meters.

Wethouder **Rasch**: Hoogte, hoogtemeters, ja. Zei ik "vierkante meter"? Neem me niet kwalijk. Het effect van het aannemen van dit amendement zou zijn dat er niet hoger dan twee bouwlagen gebouwd kan worden met een beetje een kap. Als dat de be-

doeling is, belemmeren we mensen die ook gelijkvloers willen gaan wonen, bijvoorbeeld in een appartement. Een appartement van vier bouwlagen is echt niet zo heel gek. Ik raad dus ten stelligste af om amendement 028 aan te nemen.

De heer **Riphagen** (D66): De 10,2 meter is bedoeld als drie bouwlagen met een hoogte van 10,2 meter gedeeld door drie. Dat vind je in de bouw gewoon terug.

Wethouder **Rasch**: De 14 meter in de startnotitie is rechtstreeks afgeleid uit het bestemmingsplan Buitengebied, dat eerder in deze raad is aangenomen. Als u nu daarvan wilt afwijken, is dat dus nogal wat. Om meerdere redenen ontraad ik u dat zeer, ook vanwege de volkshuisvesting, want we willen mensen die in een appartement willen wonen, ook de gelegenheid geven om in dit bijzondere gebied een plekje te vinden.

De heer **Riphagen** (D66): De bedoeling was juist om te voorkomen dat er een hoog en groot appartementengebouw komt. U weet dat wij helemaal geen woningen willen, maar als er dan toch een aantal woningen moeten komen, laten we dan niet een groot appartementengebouw neerzetten, zoals dat ook al in Roosenhorst komt. Dat is het vertrekpunt van dit amendement.

Wethouder **Rasch**: Ik heb mijn advies gegeven.

Ik wil even stilstaan bij de twee moties, ten eerste de motie van D66 over het oormerken van het nu in de algemene reserve opgenomen bedrag van € 1,9 miljoen om niet over te gaan tot verdere bebouwing. In principe is dat het scenario dat u in de scenarioanalyse, in de vertrouwelijke stukken, hebt kunnen lezen. Daarin hebt u kunnen zien dat dit leidt tot een aanzienlijke vergroting van de verliezen. Om die reden adviseer ik u om deze motie niet te omarmen, nog los van het feit dat de provincie ons juist heeft gewaarschuwd voor dit type besluiten. Daar krijgen we echt problemen mee. Ook dat geef ik mee voor uw overweging.

Ik kom bij motie 052 van GroenLinks. Ik krijg een heel dubbel gevoel bij die motie. Aan de ene kant denk ik: logisch. Aan de andere kant doen we dit allemaal al. Het is dus een volstrekt overbodige motie, zou ik zeggen. Of ziet u dit als een steun in de rug van het college, in de zin van: u bent goed bezig en ga zo door?

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Als u zegt dat we dit eigenlijk allemaal al doen en dat u de motie dus gewoon kunt overnemen, ben ik gelukkig en hoeven we haar niet in stemming te laten brengen.

Wethouder **Rasch**: Het lijkt mij niet verstandig om bij motie iets te beslissen wat al gebeurt. Dat is ook niet zo gebruikelijk. Misschien wilt u er nader op ingaan. Het zo veel mogelijk betrekken van de omwonenden en de belanghebbenden doen we. We gaan huis aan huis bij die mensen. We leggen brieven in hun brievenbus. We gaan huis aan huis. U ziet ook afschriften van brieven die we van mensen krijgen. Die betrokkenheid is dus in volle gang. En wat betreft het creëren van een mogelijkheid om overleg te hebben tussen raad en college in de fase tussen de vaststelling van het stedenbouwkundig plan en het definitieve bestemmingsplan: daar zit een hele inspraakperiode tussen waarin het gepubliceerd wordt en waarin iedereen zijn zienswijze kan geven. Die is ook voor u openbaar toegankelijk. Dus nogmaals: dit gebeurt en dit is staande praktijk. Bij motie aan het college vragen om te doen wat het college al doet, lijkt mij niet verstandig.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Natuurlijk vragen we niet zomaar wat. We vragen niet dat het college gaat doen wat het sowieso doet. We vragen het college gewoon om bepaalde handelingen en een opstelling die nu niet in de startnotitie staan. We vragen dus wel degelijk iets extra's bovenop wat wij uit de startnotitie kunnen distilleren. We vragen het college om zich bij de uitwerking van het bestemmingsplan primair te laten leiden door de doelstelling om de Duivenvoordecorridor zo groen mogelijk te houden en om in overeenstemming daarmee zo veel mogelijk hoogwaardig groen te realiseren op die locatie. We vragen het college om de maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij de ontwikkeling van de Duivenvoordecorridor en daarnaast uiteraard ook de omwonenden uitdrukkelijk te betrekken bij de uitwerking van het stedenbouwkundig plan en de overige fasen. Dat staat ook niet in de startnotitie, maar dat is wel in de commissievergadering gezegd en daarom vragen wij daar nu eigenlijk een bevestiging van. Tot slot vragen we iets wat ook niet in de startnotitie staat maar wat we toch zeer op prijs zouden stellen, namelijk dat er na de vaststelling van het stedenbouwkundig plan en voor de vertaling daarvan in het ontwerpbestemmingsplan een moment van overleg komt tussen raad en college. Maar als u zegt "dat zijn we allemaal van plan en wat ons betreft kunnen we de motie dus zo overnemen", dan is dat prima.

Wethouder **Rasch**: Ik heb daarover gezegd dat ik de motie ontraad omdat die overbodig is. Als u dat opvat als "wij doen nu eindelijk wat GroenLinks wil", dan is dat uw goed recht, maar ook als u er niet om had gevraagd, deden we dit toch al.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik ben eigenlijk heel erg teleurgesteld over de wijze waarop de wethouder hierop reageert en hierover praat, temeer omdat de heer Von

der Assen nog eens heeft aangegeven wat de intenties achter deze motie zijn. Hij heeft ook aangegeven welke elementen erin zitten die niet heel expliciet in de startnotitie staan. Het gaat dus eigenlijk om het vastleggen van de intenties. Volgens mij sluit dat ook aan bij wat de vervanger van wethouder Rasch, wethouder Binnendijk, in de commissievergadering heeft gezegd over dat proces. U weet dat we van de commissievergaderingen alleen bandopnamen maken. Hier hebben we keurige notulen, die gelukkig blijven. Ik zie hierbij het politiek-bestuurlijke probleem eigenlijk niet zozeer.

De **voorzitter**: U hebt het over het instrument: een motie of een toezegging, die ook wordt vastgelegd in de gelukkig blijvende schriftelijke notulen.

Wethouder **Rasch**: Ik ben het geheel met de heer Overbosch eens. Als de raad de motie aanneemt, verandert er niets. Dat kan de raad doen. De reden waarom ik de motie ontraad, is dat er niets verandert, want dit is wat we doen.

De **voorzitter**: Dit is ook een stuk vertrouwen tussen raad en college over het door middel van een motie bevestigen van datgene wat we in de gesprekken allemaal aan het doen zijn, maar het is aan de indieners om de motie straks in stemming te laten brengen. Vervolgens gaat de raad erover.

De heer **Bremmer** (CDA): Voordat u tot stemming overgaat, hebben wij even behoefte aan een schorsing om dit op ons in te laten werken, want dit heeft toch een beetje geleken op een voortgezette commissievergadering. Wij vragen ons af of wij nu al alle informatie hebben om akkoord te kunnen gaan met de startnotitie. Ik moet dat, gelet op de behandeling, wel even zeggen. Ik verzoek u dus vriendelijk om een schorsing voor nader overleg.

De **voorzitter**: U hebt nog een tweede termijn. Dit is dus een schorsing om die tweede termijn goed beslagen ten ijs in te kunnen gaan.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Dank u voor de schorsing. We hebben de koppen nog even bij elkaar gestoken. We hebben geconstateerd dat de wethouder zijn avond niet heeft. Dat kan gebeuren, maar dat heeft het ons wel even lastig gemaakt. Wij zijn tot de conclusie gekomen – daarmee grijpen we deels ook terug op uw eigen woorden – dat het vanavond om een startnotitie gaat en dat een start een start is en niet meer dan dat. In de start van het proces – het is ook een procesnotitie

op weg naar een bestemmingsplan kunnen de notities en de ideeën die vanavond gewisseld zijn, worden meegenomen. Zo hebben we de beantwoording door de wethouder ook uitgelegd. Wij hebben nog even overwogen of wij verder kunnen; ik zei niet voor niets dat het vanavond af en toe op een commissievergadering leek in plaats van op een raadsvergadering, maar wat ons betreft – ik spreek mede namens de fracties van de VVD en ONS Voorschoten – kunnen wij verder naar de stemming over de startnotitie.

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Voorzitter. In antwoord op een eerdere vraag van het CDA: onze motie laat de mogelijkheid van een beperkte bebouwing, bij voorkeur langs de Kniplaan, uitdrukkelijk open. Dat hoeft voor het CDA dus geen probleem te zijn.

Ik reageer ook op de opmerking van de fractie van ONS Voorschoten en mogelijk ook van andere fracties die het zo voorstellen alsof dit een kwestie is van een afweging tussen de hoeveelheid groen en de financiën. De in ons amendement voorgestelde 25.000 m² is geen wens van GroenLinks maar simpelweg een toepassing van de regels van het convenant. De startnotitie geeft de kaders voor de uitwerking van het bestemmingsplan. Daar heeft het college zelf cijfers in opgenomen. Als het college had gezegd "wij noemen geen cijfers maar wij nemen als uitgangspunt dat de Duivenvoordecorridor zo groen en open mogelijk moet blijven en we gaan kijken hoe we dat kunnen realiseren met zo min mogelijk bebouwing, hadden wij daarmee kunnen instemmen. Maar gegeven de situatie zoals die is en de cijfers die er staan, zeggen wij: die cijfers uit de startnotitie moeten gewoon in overeenstemming zijn met het convenant en met het herziene streekplan; klaar uit! Vandaar die 25.000. De verhoging van de oppervlakte groen gaat dan ten koste van de overige beschikbare grond. Dat is ook logisch. Dat wordt een puzzel, maar volgens ons is dat geen onoplosbare puzzel. Wij handhaven dus onze motie en het amendement.

De **voorzitter**: De heer Bremmer heeft aangegeven namens de drie fracties van de VVD, ONS Voorschoten en het CDA te spreken, maar het staat ONS Voorschoten en de VVD uiteraard vrij om daar nog iets aan toe te voegen. Ik constateer dat ONS Voorschoten daar geen behoefte aan heeft.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Vertrouwen is in de politiek iets belangrijks; niet alleen in de politiek trouwens, maar daar hebben we het nu wel over. Vertrouwen moet er ook zijn als het college een toezegging doet aan de raad: dan moet de raad erop kunnen vertrouwen dat die toezegging wordt uitgevoerd. Dat is niet gebeurd. Daar heeft het college excuses voor aangeboden. Die excuses aanvaarden we na-

tuurlijk, maar tegelijkertijd is er wel een precedent geschapen: wij moeten als raad heel erg goed blijven letten op wat er gebeurt met zaken die worden toegezegd. In dat kader is het wel bijzonder dat in deze zelfde discussie vanuit het college nog een aantal keren een beroep wordt gedaan op het vertrouwen van de raad, in de zin van: we hebben gehoord wat u gezegd hebt en we nemen dat mee. Het is heel erg vreemd als het college hier zegt "wij horen wat u zegt, maar laten we het nou niet over vierkante meters hebben", terwijl die vierkante meters, zoals de heer Von der Assen ook al aangaf, juist in de startnotitie staan. Wij hebben als raad in dit dossier – dan bedoel ik niet het dossier Noortveer maar het dossier Duivenvoordecorridor, dus alles bij elkaar – keer op keer geprobeerd om grip te krijgen op de discussie over 85% groen en 15% bebouwing. De fractie van de SP is het dus volstrekt met GroenLinks eens dat je, als je in deze startnotitie vierkante meters opneemt, dat dan moet doen zoals dat in het bestuursconvenant staat. Dat wil zeggen: minimaal 85% groen en de rest mag je bebouwen. Dat is wat ons betreft dus inclusief wegen, tuinen en tuinhekken, want dat is allemaal geen openbaar groen. Als de wethouder dan zegt dat dat de businesscase verandert, is dat allemaal wel waar, maar neemt dat niet weg dat het bestuursconvenant zegt wat het zegt en dat we ons daar graag aan willen houden.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. De motie van GroenLinks en de PvdA over het proces en de wenselijkheden daarin zal ik steunen. Ik vind het een bevestiging van wat we eerder hebben gewisseld, ook in commissieverband. Ik hoop dat de collega's in de raad daarin mee willen gaan. Zoals bekend – daar begon ik ook mee – behoort ik bij dit onderwerp tot de welwillenden; zo zal ik het maar noemen. Dan is het des te teleurstellender dat de motie zo wordt bejegend.

Over het amendement heb ik gezegd dat ik eerst de reactie van het college wilde afwachten op de gevraagde 25.000 m² in plaats van 15.000 m². Ik kan mij op zich heel goed voorstellen dat het college dat een heel grote stap vindt, maar ook toen ik vroeg of dit wel kan vanuit de intentie van bijvoorbeeld 20.000 m² – dat is dus niet een onsje minder maar behoorlijk wat minder – zei de wethouder dat dat niet kan. Dat steekt mij wel. Ik ga niet voor het amendement stemmen van 25.000 m² maar ik wil hier nadrukkelijk gezegd hebben dat ik de hele gang van zaken en ook de wijze waarop met de toezeggingen is omgegaan, waar de heer Maassen zojuist ook over sprak, buitengewoon onplezierig vind.

De motie en het amendement van D66 over de € 1,9 miljoen en de hoogte steun ik ook niet.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ik verwijs nog even naar wat wij in eerste instantie hebben gezegd over het geheel van dit project, maar voor nu weten wij voldoende om een startnotitie vast te stellen. Wij zullen de inhoud van de verschillende amendementen meenemen in het vervolgproces, maar wij denken ook dat dat het enige is. Daar zullen we het nog over hebben en daarop kan iedereen ook nog zienswijzen indienen. Wij vinden het wel belangrijk dat, nadat wij een bestemmingsplan hebben vastgesteld, de raad weer aan zet is om keuzes te maken, want er zijn dan bepaalde keuzes te maken om een vervolgtraject in te zetten: gaan we door zoals we dat bijvoorbeeld in Roosenhorst hebben gedaan of gaan we andere keuzes maken? Ik zal niet vooruitlopen op de keuzes die gemaakt kunnen worden, maar wij willen heel nadrukkelijk dat wij dan, na de vaststelling van het bestemmingsplan, alle mogelijkheden voorgelegd krijgen waaruit we kunnen kiezen om een lang traject te gaan vervolgen of een kort traject. Dat vinden wij vrij belangrijk.

De heer **Riphagen** (D66): Voorzitter. Vertrouwen is inderdaad een sleutelwoord bij dit onderwerp, zeker nu. We praten hier natuurlijk ook voor de bewoners over de toekomst van deze omgeving, van de Duivenvoordecorridor. Een van de dingen die ik heb aangehaald, is het moment waarop de omwonenden erover werden geïnformeerd dat er een bespreking was in de commissie WRG. Ze werden een dag van tevoren benaderd met een brief, zodat ze eigenlijk geen mogelijkheden meer hadden om zich daarop voor te bereiden. Daaruit spreekt in elk geval een discrepantie tussen het vertrouwen dat wordt gegeven en het gevoel waarmee de bewoners worden ontvangen. Ik denk dat er een steentje bij moet om dat vertrouwen te herstellen en van deze omgeving iets moois te maken, als we dat conform de startnotitie doen.

Over de € 1,9 miljoen heb ik het nodige gezegd. Ik denk dat ik het als een soort mogelijkheid moet blijven zien in de tijd, niet alleen in 2018, om de wethouder de mogelijkheid te geven om de gedane belofte toch waar te maken. Ik zou dus toch willen adviseren om dit nog eens tegen het licht te houden. Ik snap heel goed welke financiële perikelen er zijn, maar ik wil dit gewoon staande houden.

Wat de hoogte betreft: het is jammer dat in deze startnotitie een heleboel getallen zijn genoemd, waar die dan ook vandaan komen. Daarom is dit geen startnotitie maar een beetje meer dan dat. Als we die gebouwen niet al te hoog willen hebben, denk ik daarom dat we die 10,2 meter toch moeten laten staan.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Het gaat ons vanavond primair om het proces. Wat dat betreft kan de startnotitie door. Op de inhoud komen we nog terug. Er is een traject. De bijlage schetst zeven fasen. Het bestemmingsplan kan nog geamen-

deerd worden. Er zijn bedenkingen, zienswijzen, een beeldplan et cetera. Er zijn nog allerlei mogelijkheden. Wat dat betreft gaat het vanavond dus primair om het proces. We gaan vanavond wat onze fractie betreft geen piketpaaltjes slaan. Dat gaan we doen en daar komen we op terug zodra dat proces gestart is.

De heer **Maassen** (SP): Dat vind ik een bijzonder standpunt van het CDA. Ik ben eigenlijk benieuwd of het CDA nu instemt met de startnotitie en met het begin van het proces, maar of alles wat inhoudelijk in de startnotitie staat, voor het CDA nog ter discussie staat. Zegt het CDA dat?

De heer **Bremmer** (CDA): Het is altijd goed als de heer Maassen aandacht heeft voor het standpunt van het CDA. Daar complimenteer ik hem mee, maar nogmaals: het gaat om een procesnotitie. Wij geven vanavond de start en op inhoudelijke elementen komen we nog terug.

De heer **Maassen** (SP): Ik concludeer dat de heer Bremmer mijn vraag bevestigend beantwoordt.

De heer **Bremmer** (CDA): De conclusies laat ik uiteraard aan de heer Maassen.

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Ik wil op één ding ingaan, namelijk op de uitspraak dat de 25.000 m² groen uit het convenant zou moeten komen. Dat moet ik echt ten stelligste tegenspreken, want dat is niet waar. In het convenant staat: 15% bebouwd en 85% groen. In dat groen zijn inbegrepen de tuinen, et cetera. Dat wordt in deze startnotitie benoemd als "overige ruimte".

Als de intentie van het amendement is om te proberen om maximaal groen te houden, zoveel als dat kan, dan gaan we daar uiteraard voor, maar het is in dit stadium echt gevaarlijk om dat in getallen vast te leggen. U kunt het echter interpreteren als minimaal 15.000 m².

De heer **Von der Assen** (GroenLinks): Op Noortveer is 30.319 m² aan oppervlakte van voormalige kassen en bedrijfsgebouwen; 85% daarvan is 25.750 m² groen. I rest my case.

De heer **Maassen** (SP): Het is toch jammer dat de wethouder het convenant hier verkeerd citeert. In het convenant staat: minimaal 85% groen, zonder daarbij enige toelichting of dat inclusief of exclusief wegen is. In mijn visie en volgens mij in de visie van de meeste mensen is een weg geen groen. Als je zegt "minimaal 85% groen", is

het duidelijk dat wegen en dergelijke daar niet onder vallen. Ik zou het dus op prijs stellen als de wethouder het convenant juist citeert, zeker als de wethouder toch al een beetje moeite had met de beantwoording.

De heer **Van den Dool** (VVD): Kan de wethouder toezeggen dat, op het moment dat wij het bestemmingsplan gaan vaststellen, alle keuzes die op dat moment te maken zijn, aan de raad worden voorgelegd, het liefst met een soort nota met voors en tegens, plussen en minnen en dat soort dingen?

De **voorzitter**: De wethouder, de laatste beantwoording.

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. De vraag van de heer Van den Dool is niet echt gebruikelijk. De gebruikelijke route is dat wij nu een stedenbouwkundig plan gaan opstellen, dat wordt voorgelegd aan de omwonenden en belangenorganisaties. Die kunnen daarop reageren. Vervolgens wordt een ontwerpbestemmingsplan gemaakt waarop zienswijzen worden ingediend. Ik zei in een eerdere instantie ten onrechte "inspraak"; dat moet "zienswijzen" zijn. Dan wordt het bestemmingsplan voor vaststelling hier voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarna zijn er nog mogelijkheden voor beroep. Dat is de route die we gaan lopen.

De **voorzitter**: Ook gelet op de spreektijden die zo langzamerhand bij een aantal fracties onder het nulpunt zijn gedaald, wil ik nu overgaan tot het in stemming brengen van allereerst de amendementen.

In stemming komt amendement 028 van de fractie van D66.

Het amendement wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van D66 ervoor heeft gestemd.

In stemming komt amendement 029 van GroenLinks en D66.

Het amendement wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks, D66 en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de VVD, de PvdA, ONS Voorschoten en het CDA ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 051 van de fractie van D66.

De motie wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van D66 ervoor heeft gestemd.

In stemming komt motie 052 van GroenLinks, de PvdA en D66.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Wij vinden deze motie, ook gehoord de reactie van de wethouder, overbodig. Op zichzelf staan wij achter de elementen, die ook gebruikelijk zijn, maar omdat de motie overbodig geacht wordt, zullen wij er niet voor stemmen.

De motie wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks, D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

13. Verordeningen Participatiewet 2017 (raadsregistratienummer Z-8092- intern\20973\2)

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik vat het kort samen. In de commissie was onduidelijkheid ontstaan en de wethouder trok de verordening terug. Er was onduidelijkheid, ook aan onze kant. Het leek alsof de verordening in het verleden was geamendeerd, maar dat ging om het raadsvoorstel. Wij denken dus dat de verwijzing in artikel 9.4 naar alternatief beschut werk er niet uit hoeft te worden gehaald, want de verordening was niet geamendeerd. Daarop krijg ik graag een reactie van de wethouder. En zouden we een evaluatie van de ervaringen met alternatief beschut werk in Leidschendam-Voorburg kunnen krijgen en zouden we die kunnen bespreken in de commissie?

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Ik ben het eens met de fractie van GroenLinks. Ook wij willen die evaluatie graag en wij willen eigenlijk ook heel graag het beleidsplan zien, dat meestal eerst wordt aangeboden in plaats van de verordening. Wij willen ook weten of dat beleidsplan nog in deze raadsperiode komt.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij stemmen in met de verordening zoals die voorligt en we zouden in de commissie graag nog eens met elkaar willen spreken over alternatief beschut werk.

De heer **In 't Veen** (VVD): Mevrouw de voorzitter. Ook wij stemmen in met de voorliggende wijzigingen in de participatieverordeningen en wij volgen de suggestie van de wethouder om hier volgend jaar opnieuw over te praten, zoals aangegeven in het raadsvoorstel. Wij stemmen hier dus mee in.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De SP stemt in met de voorstellen zoals ze er liggen. We danken de wethouder voor de manier waarop hij dit in de commissievergadering heeft behandeld en voor zijn bereidheid om bij een aantal opmerkingen te kijken of iets moest worden teruggenomen of zo wel in stemming kon worden gebracht. Hulde voor die houding. Het is goed dat er een paar aanpassingen zijn gekomen. De SP-fractie is ook zeker bereid om in te gaan op de suggestie van de wethouder om volgend jaar nog eens uitgebreid te spreken over het alternatief beschut werk, maar daarbij blijven wij zeker op het standpunt staan dat wij ook in het amendement hebben verwoord: werk zou volgens de Participatiewet betaald werk moeten zijn en er moet gewoon een eerlijk loon voor eerlijk werk betaald worden.

De heer **Van Eysden** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ook wij kunnen hier volledig mee instemmen.

Wethouder **Mol**: Voorzitter. Ik heb de eerste vraag van mevrouw Lamers niet helemaal goed verstaan. Misschien kan ze die nog even herhalen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Er was geen verordening geamendeerd maar een raadsvoorstel toen het alternatief beschut werk ter sprake kwam. Klopt het dat de verwijzing naar alternatief beschut werk dan niet uit de verordening hoeft te worden gehaald? Het is overigens al laat; we zouden hier ook later op terug kunnen komen.

Wethouder **Mol**: Wat hier voorligt, zijn technische wijzigingen op drie stukken die eigenlijk allemaal wijzigingen in de landelijke wetgeving volgen maar die op één punt afwijken. U pakt een technisch punt, maar ik moet dit even inhoudelijk toelichten, zonder dat we er verder een inhoudelijk debat over aangaan, want dan parkeer ik dit netjes. Wij hebben hier vorig jaar een discussie gehad over wat we in Voorschoten gaan doen met beschut werk en alternatief beschut werk. U hebt toen een discussie met elkaar gehad en daarbij werd een amendement ingediend met als strekking: wij willen in Voorschoten geen alternatief beschut werk in de zin van beschut werk dat niet loonvormend is. Wij hebben in deze wijziging meegenomen dat we ervan uitgaan dat we in Voorschoten geen alternatief beschut werk bieden. Dit is dus niet het moment voor de discussie over nut en noodzaak van het invoeren van

alternatief beschut werk in Voorschoten, maar wij zouden in Voorschoten eigenlijk toch heel graag een mogelijkheid van alternatief beschut werk willen bieden, want elke vorm en elke mogelijkheid die we hier hebben om mensen ervaring op te laten doen met werk of activiteiten, zijn gewoon heel mooi meegenomen en die moeten we gewoon beetpakken om te bekijken of we daar iets mee kunnen. Wat we in het raadsvoorstel hebben aangeboden, is dus: we volgen hiermee een eerdere uitspraak van de raad, maar als we met elkaar nog eens het gesprek willen aangaan over de vraag of wij hier alternatief beschut werk willen bieden, willen we dat voorstel komend jaar best doen. We willen dat ook heel graag uitwerken, maar als we dat gaan doen, moeten we er wel een beetje van uit kunnen gaan dat de raad eigenlijk best wel alternatief beschut werk in Voorschoten wil. Om nog een keer een heel voorstel met alle dekkingen en mogelijkheden uit te werken, wordt wel ingewikkeld, maar laat ik er veiligheidshalve maar van uitgaan dat de raad dit heel graag wil. Dan gaan we dat volgend jaar dus doen.

Ik ben overigens heel erg blij met de tevredenheid over de beantwoording van de vragen, want in de commissievergadering zijn heel technische vragen gesteld. Volgens mij kunnen we echt een compliment geven aan de medewerkers die dit heel vakkundig hebben behandeld. Laten we blij zijn dat zij heel scherp zijn op alle regelgeving die hierachter schuilgaat.

Ik pak nog even een halve minuut zendtijd. Het is jammer dat we op een beleidsterrein waarop we iets willen doen voor mensen en dat zo ontzettend draait om mensen, heel erg te maken hebben met ontzettend complexe regelgeving. Ik denk dat de discussie in de commissievergadering daar uiteindelijk ook op neerkwam. Laten we dus blij zijn dat er achter de schermen mensen zijn die dat allemaal heel scherp in de gaten houden en laten we ons er met z'n allen voor inzetten dat we de komende jaren kijken of we die regelgeving veel eenvoudiger kunnen maken. Volgens mij kunnen wij nu overgaan tot de besluitvorming.

Wethouder Lamers (GroenLinks): Dank voor het antwoord. Op die supertechnische vraag komen we nog wel terug. Dat hoeft nu niet, maar ik heb ook gevraagd naar de evaluatie in Leidschendam-Voorburg en Wassenaar.

Wethouder Mol: Dat is een goede vraag; die vergat ik. Die evaluatie is online; die kunt u zien op de site van Leidschendam-Voorburg. We zijn heel graag bereid om die evaluatie volgend jaar hierbij te betrekken wanneer we het voorstel aan de raad voorleggen, want dan kunnen we ook zien welke ervaringen in de andere gemeenten zijn opgedaan.

Mevrouw **Okma** (D66): Ik kan het helemaal onderschrijven: ik vind het veel te ingewikkeld. Het gaat gewoon over mensen. Het kan gewoon veel simpeler. Ik ben het dus helemaal met de wethouder eens. Dank voor de beantwoording van de vragen. Ik ben nog even benieuwd naar het beleidsplan.

Wethouder **Mol**: Oké. Zoals u het zegt: we hebben het hier over een technische verordening waaraan eigenlijk een beleidsdiscussie vooraf moet gaan. Die beleidsdiscussie hebt u vorig jaar, in 2016, gehad. Daarin heeft de raad besloten om in Voorschoten geen alternatief beschut werk te doen. Wat we hier doen, is eigenlijk een verzamelvoorstelletje waarin een aantal technische wijzigingen zijn verwerkt die voortvloeien uit landelijke regelgeving. We nemen ook een stukje besluitvorming mee, het effect van wat de raad zelf vorig jaar heeft besloten: in Voorschoten geen mogelijkheid tot alternatief beschut werk bieden. Maar ik geef in deze beantwoording nog even mee dat het toch wel erg goed zou zijn als we dat nog eens in heroverweging zouden nemen.

De **voorzitter**: Kunnen we, dit alles gezegd zijnde, tot besluitvorming overgaan?

Het voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

14. Benoeming voorzitter van de commissie voor Planning en Control

De **voorzitter**: Er worden nu stembriefjes uitgedeeld met de namen van de twee kandidaten.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en opgehaald.)

De **voorzitter**: Er zijn 15 stemmen uitgebracht, waarvan 10 op de heer Van Oostrum en 5 op de heer Van der Meij. De heer Van Oostrum is dus benoemd tot voorzitter van de commissie voor Planning en Control, waarmee ik hem van harte feliciteer.

(Applaus)

15. Voorbereiden AB en PHO Maatschappij Holland Rijnland 13 december 2017

De **voorzitter**: U hebt de oplegnotitie via iBabs gekregen. Kunt u daarmee instemmen of zijn er nog opmerkingen?

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik stem ermee in, maar ik wil een positieve opmerking maken over wat ik lees over het Beleidsplan Regionaal Bureau Leerplicht. Wat ik daarover lees, vind ik heel positief.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks vindt dat ook, maar wil nog een opmerking maken. Maakt Voorschoten met betrekking tot de effecten en de informele discussie over educatie en met betrekking tot het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Zorg geen eigen afweging meer maar gaat het college zonder meer mee met het perspectief van de Leidse regio? Dat is op zich overigens prima.

De **voorzitter**: Is er een wethouder die daar iets meer over kan zeggen? Nee, daar komen we op terug. Na 23.00 uur sluiten de luiken. Nee, dat is onzin, maar ik denk dat dit een vraag is waar we schriftelijk op terug moeten komen. Is uw opmerking essentieel voor de instemming? Het overleg is op 13 december. Daarvoor weet u het antwoord en kunt u nog zeggen of u vindt dat de wethouder in die vergadering iets heel anders moet zeggen. Kunnen we het zo doen?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ja, dat is prima.

16. Bekrachtiging geheimhouding

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

17. Motie 054 van GroenLinks over geluidsschermen A4

De **voorzitter**: Volgens mij was iedereen het eens met deze motie, althans met de strekking daarvan. Mevrouw Lamers, wilt u de motie nog even toelichten?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben hier namens de gehele raad al over ingesproken in de Provinciale Staten. Deze motie ligt in het verlengde daarvan. Op zich lijkt mij dit dus geen punt. Ik wil er wel even op wijzen dat het belangrijk is dat we, als we hiermee naar buiten treden, dat als raad doen. Een gezamenlijk persbericht zou ik dus zeer op prijs stellen. De motie luidt:

"Motie 054.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 7 december 2017,

gezien de brief van Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland d.d. 31 oktober 2017, in afschrift verzonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Voorschoten,

gezien de inspreektekst van de raad van de gemeente Voorschoten uitgesproken in de provinciale commissievergadering Verkeer en Milieu, gehouden op 29 november 2017,

van oordeel dat:

- duizenden inwoners en gezinnen in Voorschoten en daarbuiten overlast ondervinden van het verkeer van de A4, zeker nu daar zoveel bomen gekapt zijn en het geluid direct door het oppervlaktewater wordt doorgegeven;*
- deze bewoners ook het recht hebben om van hun (nacht)rust te genieten, net zoals dat op andere plaatsen langs de A4 goed geregeld is middels geluidswerende constructies;*
- wegens eerdere afspraken over het nemen van geluidswerende maatregelen langs de A4 (met o.a. de BAM) er jarenlang de verwachting is gewekt dat er rust en stilte zouden komen;*
- het stilzwijgend niet nakomen van afspraken als onbehoorlijk bestuur, bovenop de herrie, tot grote onrust leidt: afspraak is afspraak;*

verzoekt het college:

- Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland te bewegen een nieuw project te starten ter realisatie van een geluidscherm langs de A4 ter hoogte van Vlietland, zodoende hun afspraken na te komen;*
- ter onderbouwing van de noodzaak van dit verzoek in samenwerking tussen gemeenten en provincie te onderzoeken hoe adequate geluidsmetingen kunnen worden verricht;*
- samen met belangenverenigingen en de gemeente Leidschendam-Voorburg in dit proces te participeren en iedereen over het verloop ervan te informeren,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: In reactie op de motie wil wethouder Binnendijk nog even iets zeggen. Ik geef hem daartoe de gelegenheid.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter, We hebben in de commissievergadering inderdaad uitgebreid hierover gesproken. Ik heb toen de punten aangegeven waardoor wij als gemeente Voorschoten een beetje in een lastige positie zitten om echt een vuist te maken. Wat de strekking van de motie betreft, is er geen verschil tussen de mening van de gemeenteraad en de mening van het college. Ik wil echter nog wel een paar punten benoemen. Voorschoten is geen partij bij de overeenkomst waarvan in de motie gewag wordt gemaakt. Wij kunnen nakoming van het contract dus niet eisen of iets dergelijks. Ik weet dat degenen die wel partij zijn bij het contract, de mening van de provincie zeer bestrijden en wellicht ook stappen gaan ondernemen om dit af te dwingen, maar de gemeente Voorschoten hoort daar dus niet bij, omdat wij geen onderdeel zijn van dat contract. Met betrekking tot de geluidsmetingen wil ik hierbij herhalen dat ik dat punt namens het college ook al in de commissievergadering heb toegezegd, volgens mij naar aanleiding van vragen van de SP en de PvdA. Dat gaan we dus al doen. Het derde punt, de participatie en het informeren van allerlei groepen die hiermee bezig zijn, zeker ook de lokale groep in de Vlietwijk, zullen we zeker ook oppakken. Met deze – zo noem ik het maar even – "medische bijsluiter" hebben wij dus geen problemen met de motie.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat is goed om te horen, maar nu het gezamenlijke persbericht namens de hele raad. Kan de raad daarmee instemmen of gaan we allemaal ons eigen berichtje schrijven?

De heer **Maassen** (SP): Het lijkt mij een uitstekend idee dat we daar een gezamenlijk persbericht over schrijven.

De heer **Overbosch** (PvdA): Mij ook.

De **voorzitter**: Daar bent u het met elkaar over eens. Dan moet u uit uw midden nog iemand aanwijzen.

Mevrouw **Van Herk** (CDA): Wellicht kan er een communicatiebrief van het college komen, waarin staat dat we dit beslist hebben en dat de motie is aangenomen.

De **voorzitter**: Ik kan de heer Oostermeijer in dat kader vragen om in reactie op het feit dat de raad de motie straks zal aannemen, vanuit Voorlichting in de richting van de pers een verklaring te maken. Die sturen we dan aan u rond. Is dat een goede oplossing? Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De motie wordt met algemene stemmen aangenomen.

18. Motie 055 van D66, de SP en de PvdA over Klijnsmagelden

Mevrouw Okma (D66): Voorzitter. D66 heeft destijds ingestemd met het omleiden van de Klijnsmagelden, zodat ze uit een ander potje worden betaald. We zijn zeer verheugd over de plannen van het college om € 40.000 daarvan te besteden aan de Stichting Leergeld, maar we willen graag dat ook de rest van het geld wordt besteed aan deze groep. Daarmee bedoel ik de ouders met opgroeiende kinderen. Die komen flink wat tekort. De oproep aan het college is dus om maatwerk te leveren en om de andere helft van het geld te besteden aan zaken waarmee mensen geholpen kunnen worden. Dat kan zijn met een bril, een ijskast of een fiets.

Ik wil ook nog even zeggen dat ik een foutje heb gemaakt in de tekst. Waar "opgroeiende problemen" staat, moet "opgroeiende kinderen" staan. De motie luidt:

"Motie 055.

De raad,

gelezen de informatiebrief over besteding Klijnsmagelden,

gelezen de passage dat gezinnen met opgroeiende gezinnen het op financieel gebied heel erg moeilijk hebben,

gehoord de beraadslagingen in de raad,

van mening dat:

- de Klijnsmagelden nu voor dit jaar voor de helft zijn bestemd;*
- er terecht door derden (op sociale media) is gesuggereerd dat er meer kan worden gedaan;*
- de financiële nood in gezinnen met opgroeiende kinderen vooralsnog niet is geleefd;*
- de gemeente maatwerk kan leveren aan de gezinnen die in deze financiële situatie zitten;*

Besluit:

het college op te roepen om de overgebleven € 43.000 aan de Klijnsmagelden voor dit jaar volledig te besteden via maatwerkoplossingen aan de geïdentificeerde doelgroep van minimagezinnen met opgroeiende problemen,

en gaat over tot de orde van de dag."

Wethouder **Binnendijk**: Soms zijn "opgroeiende problemen" en "opgroeiende kinderen" hetzelfde.

De **voorzitter**: Soms wel, maar wij gaan ervan uit dat het allemaal brave burgertjes zijn.

Wethouder **Mol**: Voorzitter. Eigenlijk is "opgroeiende gezinnen" is helemaal niet zo'n slechte term. Afgelopen week of de week daarvoor was er een heel goed item bij EenVandaag of bij Wakker Nederland, waarbij erop werd gewezen dat besteding van de Klijnsmagelden aan maatwerkvoorzieningen zoals voortvloeiend uit de Stichting Leergeld problemen oplost maar niet het grote probleem oplost dat gezinnen die in armoede leven, heel vaak stress ervaren, in een sociaal isolement verkeren en vaak de toegang tot regelingen gewoon niet weten te vinden. Op een gegeven moment besteden zij middelen misschien ook niet aan de juiste dingen. Ik denk dat dat voor ons de komende jaren de grote uitdaging is: een zo toegankelijk mogelijk communicatiebeleid om mensen naar de juiste regeling te begeleiden en er tegelijkertijd voor zorgen dat we onze regelingen zo inrichten dat ze ten goede komen aan de doelgroep waar we het voor doen. Ik snap de motie en de constatering heel goed. Wij delen die constatering. Daarom durven wij het als college ook wel aan om met een snelle bocht toch nog dit jaar een deel van de Klijnsmagelden die wij hebben geparkeerd in de algemene reserve, te bestemmen voor de Stichting Leergeld. Wij weten immers dat er bij de raad veel draagvlak bestaat om dat te doen en we wisten dat we voor het einde van het jaar een plekje hadden waar we dat konden parkeren, omdat de Stichting Leergeld heel goed met maatwerkmaatregelen via hulp in natura deze mensen kan helpen.

We hebben ook aangegeven dat we hebben gesproken met de Stichting Leergeld. We hebben gevraagd of € 40.000 voldoende is. Ja, € 40.000 is voldoende, maar voor komend jaar kunt u erop vertrouwen dat wij de effecten vanuit de sociale conferentie en de cijfers van het Nibud meenemen in onze uitwerking van het minimebeleid 2019-2022. Als we kunnen, maken we nog quick wins voor 2018: hoe kunnen we onze communicatie verbeteren? Misschien komen we wel tot de conclusie dat we volgend jaar het volledige bedrag van de Klijnsmagelden moeten besteden voor de-

ze doelgroep. U weet dat wij al vrij veel minimaregelingen hebben en dat we dus goed moeten kunnen inventariseren of bestaande regelingen wel op de goede plek terechtkomen of dat extra inzet nodig is, maar het is gewoon heel erg ingewikkeld om nu nog, voor het einde van het jaar, even snel een bestemming voor dat geld te vinden. Tegelijkertijd zou ik heel graag willen aangeven dat we die € 83.000 niet volledig hoeven te besteden. Voorschoten zit financieel ook in een bijzondere positie. Met deze € 40.000 kunnen we, ook naar aanleiding van een krachtig signaal uit de raad, een "goede" nood oplossen. Laten we voor de komende jaren alsjeblieft bekijken hoe we zo snel en zo goed mogelijk de noden in deze doelgroep kunnen oplossen. Ik denk dat het niet goed is om nu nog voor het eind van het jaar ook nog te bekijken hoe we die andere € 43.000 kunnen besteden. Dat hoeft ook niet gedaan te worden.

Mevrouw Lamers (GroenLinks): Voorzitter. Wij zijn blij als € 40.000 al aan de armoedebestrijding wordt besteed, maar we zien ook dat dat nog niet de helft is van het bedrag dat beschikbaar is gesteld. We constateren ook dat wij in april al hebben geprobeerd om dit geld richting armoedebestrijding te krijgen. D66 heeft dat op dat moment niet gesteund. Nu wordt dit besluit inderdaad op de valreep genomen. We staan sympathiek ten opzichte van de motie, maar we vinden dit wel een bijzondere gang van zaken.

De heer Maassen (SP): Voorzitter. Ik sluit me om te beginnen volledig aan bij de woorden van mevrouw Lamers. Ook wij vinden dit een wonderlijke gang van zaken, maar de SP zou deze motie toch mede willen indienen en willen ondertekenen, aangezien we het wel belangrijk vinden dat hiernaar gekeken wordt.

De fractie van de SP is blij dat het college alsnog de keuze heeft gemaakt € 40.000 ter beschikking te stellen voor armoedebeleid dat specifiek is gericht op kinderen in armoede, maar daarvoor hebben wij als gemeente Voorschoten dit jaar € 83.000 gekregen. Die andere € 43.000 zouden we daar ook graag aan willen uitgeven. De opmerking van de wethouder dat hij dit nu heeft gedaan en dat hij voor het andere geld niet zo snel een bestemming heeft, begrijp ik heel goed. Daar kan ik me iets bij voorstellen. Ik zou de wethouder dus willen vragen of het dan misschien mogelijk is om die € 43.000, die Voorschoten van het Rijk ontvangt om extra beleid op kinderarmoede te maken maar die daar op dit moment nog niet aan wordt uitgegeven, op de een of andere manier te bestemmen, zodat die daar volgend jaar wel aan wordt uitgegeven. Dan hevelen we de € 43.000 over die we dit jaar niet uitgeven aan bestrijding van kinderarmoede, zodat er volgend jaar een groter budget is.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woorden van de SP. Ik begrijp natuurlijk dat dit tot verwarring leidt, maar wij hebben keurig de armoedeconferentie en de plannen van de wethouder afgewacht. We zien nu dat er nog wat geld over is en we maken ons zorgen dat dit nu in de algemene reserve verdwijnt en inderdaad niet – met een lelijk woord – geormerkt is. Als de wethouder kan toezeggen dat het geld wordt bestemd, zouden we daar heel tevreden mee zijn.

De heer **Overbosch** (PvdA): Betekent dit, mevrouw Okma, dat u met die toezegging van de wethouder de motie zou willen intrekken? Ik wil namelijk nog nadrukkelijk aangeven dat ik de griffier voorafgaande aan de vergadering heb aangegeven dat de PvdA deze motie ondersteunt en mede-indient. Dat gold ook voor de SP. Ik wil dus graag weten hoe ik uw woorden moet beluisteren.

Mevrouw **Okma** (D66): Ik zat ook even na te denken over hoe ik dat moest zeggen. Dan zou ik heel even in overleg met de mede-indieners willen bekijken wat we er verder mee doen.

Wethouder **Mol**: Er is iets wat ik hier ingewikkeld aan vind. Het is allebei heel makkelijk beet te pakken. We hebben de € 83.000 van de Klijnsmagelden en we hebben echt nog een probleem op te lossen met armoede bij gezinnen met opgroeiende kinderen, maar de groep minima waar we ons beleid voor maken, is groot en daar geven we ook zoveel geld voor uit. Wat wij met z'n allen moeten doen, is het ontwikkelen van duurzaam minimabeleid in Voorschoten. Daar proberen we volgend jaar met de uitkomsten van de sociale conferentie een stapje mee te zetten. Ik zou eigenlijk de volgende toezegging aan u willen doen. Als u bereid bent deze motie aan te houden, zullen wij in onze reactie op de uitkomsten van de sociale conferentie en hoe we die op de korte en lange termijn gaan verwerken, aantonen of we dit even in de algemene reserve geparkeerde geld wel of niet moeten inzetten, want het gaat ons gewoon niet lukken om dit binnen een paar weken te doen. Wat u wilt, is een duurzaam goed minimabeleid en daar moeten we het volgend jaar gewoon over hebben. Ik hoop, mevrouw Okma, dat ik u hiermee tegemoetkom. Als u deze motie aanhoudt, gaan wij in de uitwerking aantonen of we dit nodig hebben in ons totale palet van maatregelen. Het is er, het staat in de algemene reserve, er wordt een stukje van gebruikt, we hebben het geld ervoor ontvangen en we geven er ook al heel veel geld aan uit. Geef ons even de kans om uit te werken hoe we dit gaan doen en of we dit geld nodig hebben.

Mevrouw **Okma** (D66): Ik zou graag even schorsen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. We danken de wethouder voor de beantwoording en de toezegging om ook volgend jaar heel serieus te kijken naar wat hij met de resterende € 43.000 kan doen. Ook al staat dat in de algemene reserve, wij vatten het toch een beetje zo op dat deze bestemming aan dat geld geplakt is. Wij houden daarom de motie aan en we danken de wethouder voor de beantwoording.

De **voorzitter**: Dank u wel.

19. Sluiting

De **voorzitter**: We hebben het net voor 0.00 uur gered. Ik wil u danken voor de discussies van vanavond, maar ik wil de gelegenheid niet voorbij laten gaan om er nogmaals op te wijzen dat we het idee hebben om op 21 december met de raad een afsluitende jaarbijeenkomst te organiseren om even terug te kijken op alles wat in het afgelopen jaar is gebeurd. Het is bekend dat in elk geval een aantal leden van de raad niet daarbij aanwezig kunnen zijn vanwege verplichtingen elders, die vooral te maken hebben met het vieren van vakantie, wat iedereen natuurlijk zeer gegund is.

Ik beëindig nu deze vergadering en wens u de allerbeste en mooiste kerstdagen die er bestaan, met veel gezondheid en familieplezier of in andere omstandigheden waarin u de dagen wenst door te brengen, en daarna een veilig oud en nieuw. Ik wens u een goed reces en tot volgend jaar.

De **voorzitter** sluit om 0.00 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 1 februari 2018.

De griffier,

J. van der Does

De voorzitter,

P.J. Bouvy-Koene

